

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Володимир БУГРОВ

07 2024 р.

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
«ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ»

Складник освіти: післядипломна освіта, первинна спеціалізація

За спеціальністю: внутрішні хвороби

Галузі знань: 22 «Охорона здоров'я»

Попередня освіта: ступінь магістра за спеціальністю 222 «Медицина»

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради
від «03» 06 2024 р.
протокол № 14

Введено в дію наказом ректора
від «01» 07 2024 р.
за № 565-32

Київ 2024

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ЗОВНІШНІЮ АПРОБАЦІЮ (за наявності)

A. Рецензії

Від закладів охорони здоров'я:

ПЕРЕДМОВА

Розроблено проектною групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові керівника та членів проектної групи	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, найменування посади)	Найменування закладу, який закінчив викладач (рік закінчення, спеціальність, кваліфікація згідно з документом про вищу освіту)	Науковий ступінь, шифр і найменування наукової спеціальності, тема дисертації, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно	Стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи	Інформація про наукову діяльність (основні публікації за напрямом, науково-дослідна робота, участь у конференціях і семінарах, робота з аспірантами та докторантами, керівництво науковою роботою студентів)	Відомості про підвищення кваліфікації викладача (найменування закладу, вид документа, тема, дата видачі)
Керівник проектної групи						
Барабанчик Олена Володимирівна	Доцент кафедри внутрішньої медицини ННЦ «Інститут біології та медицини»	Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2008, диплом з відзнакою лікаря-спеціаліста KB35167740 спеціальність 110101 «Лікувальна справа», кваліфікація – лікар	Кандидат медичних наук, 14.01.02 - Внутрішні хвороби. «Особливості клінічного перебігу, діагностики, лікування та профілактики порушення обміну сечової кислоти у пацієнтів з ожирінням в поєднанні з неалкогольним	7 років	Автор та співавтор понад 35 друкованих робіт, в тому числі 2 патентів, методичних розробок з внутрішньої медицини. 1. Barabanchyk, I Biriuchenko, V Bulda Rheological properties of bile in patients with non-alcoholic steatohepatitis with and without obesity, 2023, Journal of Hepatology 78, S637 2. Galina Rizak, Dmytro Maltsev, Gulshakhar Karkimbayeva, Volodumyr Vivsyannuk, Olena Barabanchyk European and National measurements of Molecular and Immunological aspects of Diagnosis, Prevention, and	1. International Biographical Institute Сертифікат про підвищення кваліфікації за програмою “Outstanding Personalities: studying experience and professional achievements for forming a successful personality and transforming of the

			<p>стеатогепатитом », ДК №038427 виданий 29.09.2016</p>		<p>Treatment of Coronavirus infection Research J. Pharm. and Tech. 16(8): August 2023 P.3929-3935 DOI: 10.52711/0974-360X.2023.00646</p> <p>3. Barabanchyk, O., & Biriuchenko, I. (2023). 30-й Об'єднаний гастроентерологічний тиждень — UEG Week 2022: що нового та перспективи подальших досліджень у галузі. Терапевтика, 3(4), 69-74.</p> <p>4. Biriuchenko, O. Varabanchyk, V. Korendovych, V. Bulda, i N. Korendovych, «Екзокринна функція підшлункової залози в пацієнтів після легкого чи помірно важкого захворювання COVID-19», ТРП, вип. 3, вип. 4, с. 40-43, Лют 2023.</p> <p>5. Biriuchenko I., Barabanchyk O., Korendovych V., Bulda V., Korendovych N. Exocrine pancreatic function in patients after mild or moderate COVID-19 disease. - United European Gastroenterology Journal. -2022.-Vol,10(8).-P.979</p> <p>6. Iryna L, Dmytro L, Kseniia M, Olena B, Alina S, Dmytro M. Rational Pharmacotherapy of</p>	<p>World»; 16.08.2021</p> <p>2. Сертифікат “Лідери освітніх змін” № ПК-К 21-12/16 від 16.12.2021,</p> <p>3. Європейська Академія Науки та досліджень курс Сертифікат “Being a Scientists Course”, Hamburg, 2021</p> <p>4. Сертифікат № 00176 «Modern approaches to medical education in the context of global challenges and digital transformation of medical education» February 18–March 15, 2022</p> <p>5. Курс підвищення кваліфікації та розвитку педагогічних компетентностей викладачів "KNU</p>
--	--	--	---	--	---	--

				<p>Respiratory Diseases in the COVID-19 Pandemic. <i>Int J Pharm Res Allied Sci.</i> 2022;11(1):55-60. https://doi.org/10.51847/RNmW1bre6B</p> <p>7. Бірюченко І., Корендович В., Крикливець Л., Корендович Н., Барабанчик О. «Окулярний ішемічний синдром як початковий прояв артеріїту Такаясу», <i>Терапевтика</i>, (2022), 3(1), с. 19-22. doi: 10.31793/2709-7404.2022.3-1.19.</p> <p>8. Natalia Kozak, Olena Barabanchyk, Mariia Sobchenko, Nataliia Molochek, Nadiia Dolgaia, Yuri Penchuk, Galyna Mykhalchyshyn Application features of biological therapy in patients with autoimmune diseases/ <i>Minerva Biotechnology and Biomolecular Research</i> 2021 June;33(2):53-64. https://doi.org/10.23736/S2724-542X.21.02762-0.</p> <p>Член редакційної групи підручника з доказової медицини <i>Empendium «Внутрішні хвороби»</i>, Делегат від України в Європейській спілці медичних спеціалістів UEMS зі спеціальності гастроентерологія</p>	<p>Teach Week", 18.01-25.01.2021, 6. KNU Educators week by Genesis, 25.07-05.08.2022</p> <p>7. Оцінка міжнародної співпраці, курс Clarivate, 7.07.2022</p> <p>8. Certificate № 049/0922 from Foundation "IIASC" and West Finland College, Huittinen "Soft skills development in teaching professional training", 22.08-30.09.2022,</p>
--	--	--	--	---	--

					та гепатологія, член фахових Європейських та Американських асоціацій, Виступи на науково-практичних конференціях.	
Члени проєктної групи						
Бульда Володимир Іванович	Завідувач кафедри внутрішньої медицини ННЦ «Інститут біології та медицини» КНУ імені Тараса Шевченка	Київський медичний інститут імені акад. О.О.Богомольця, 1987, спеціальність «Лікувальна справа», кваліфікація – лікар	Доктор медичних наук, 14.01.11 - кардіологія. «Клініко- функціональні особливості, діагностика, лікування та реабілітація хворих на інфаркт міокарда, ускладнений серцевою недостатністю», ДД №001318; Професор кафедри внутрішньої медицини, 12ПР №006963	34	Автор та співавтор понад 200 друкованих робіт, в тому числі 12 авторських свідоцтв і патентів, 2 монографій («Внутрішні хвороби», «Пороки серця в практиці сімейного лікаря»), низки методичних розробок, зокрема «Впровадження ECTS в НМУ ім.О.О.Богомольця», h index (Scopus-3, Google Scholar-5). 1. Богомаз В.М., Бульда В.І., Бердник І.О. Використання телемедичних технологій у менеджменті артеріальної гіпертензії// Вісник проблем біології і медицини. - 2019. – Вип. 1, том 2 (149). – С. 20-24. 2. Бердник І.О., Бульда В.І., Богомаз В.М. Використання автоматичних «домашніх» тонометрів у менеджменті артеріальної гіпертензії// Український кардіологічний журнал, 2019. – Том №26, додаток 1. – С.7.	1. Сертифікат про підвищення кваліфікації за програмою «Сучасна методика навчання на основі компетентнісног о підходу у вищій медичній освіті. Внутрішня медицина»; 13.10.2016 р.; Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця, Київ, Україна 2. Сертифікат про підвищення кваліфікації за програмою «Роль гарантів освітніх програм у розбудові внутрішньої системи

				<p>3. Inna Berdnyk, Volodymyr Bulda, Volodymyr Bogomaz. Readiness assessment of patients with arterial hypertension to the application of telemedical technologies.// Журнал EUREKA: Health Sciences, 2021. – №1, С. 41-47</p> <p>4. Biriuchenko IV, Barabanchyk OV, Korendovych VS, Bulda VI, Korendovych NM. Exocrine pancreatic function in patients after mild or moderate COVID-19 disease. // <i>Terapevtyka / of professor M.M. Berezhnytsky</i>. 2022;3(4):40-43. DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-4.40.</p> <p>5. Бердник І.О., Бульда В.І. Оцінка симптомів герх у пацієнтів з хронічним helicobacter pylori-асоційованим гастритом.// Журнал The XX International Scientific and Practical Conference «Ways of distance learning development in current conditions», 2023. – С. 203</p> <p>6. Древіцька ОО, Бульда ВІ, Буцька ЛВ, Черняк ВА. Фізична терапія в комплексному лікуванні жінок літнього віку,</p>	<p>забезпечення якості вищої освіти»; 11.03.2021 р.; Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна</p>
--	--	--	--	---	--

					<p>хворих на ревматоїдний артрит (огляд літератури) // Терапевтика / імені професора М.М. Бережницького. 2023;3(1):28-36. DOI: 10.31793/2709-7404.2023.1.</p> <p>7. Буцька Л.В., Бульда В.І. Древіцька О.О., Черняк В.А. Сучасні погляди на етіопатогенез дорсалгій у чоловіків працездатного віку. //Терапевтика / імені професора М.М. Бережницького. 2023;3(1):51-59. DOI: 10.31793/2709-7404.2023.1</p> <p>Член постійної комісії МОН з питань видавництва. Член редколегії журналу «Порадник лікаря» Член Спеціалізованої Вченої Ради Д26.003.08 Науковий керівник 3 аспірантів-здобувачів наукового ступеню кандидата медичних наук. Виступи на науково-практичних конференціях.</p>	
Козак Наталія Петрівна	Доцент кафедри внутрішньої медицини ННЦ «Інститут біології та медицини»	Київський медичний інститут імені акад. О.О.Богомольця, 1976, диплом з відзнакою Б-1№ 586299	Кандидат медичних наук, 14.01.02 - терапія. «Вагітність, пологи та стан периферичної гемодинами	34	<p>Підручки:</p> <p>1. Ревматичні хвороби та синдроми(в співав. А.С. Свінцицький, О.Б. Яременко, О.Г. Пузанова) – 2006.- Київ «Кніга плюс»680с. (розділ – ревматичні вади серця)</p> <p>2. Внутрішня медицина: порадник лікарю загальної</p>	1. Formal Recognition of the Compitantion of the International On-line Intershi Modern Approaches to Medical Education in the Context of

		спеціальність «Лікувальна справа», кваліфікація – лікар	ки при ревматичних вадах серця», МД №027917 виданий 29.07.1987 Доцент кафедри внутрішньої медицини, ДЦ АР №005509 від 24.04.1997		практики. /за ред.. проф. А.С.Свінціцького – Медицина – 2014.- 1271с. (розділ кардіологія)	Global Challenges and Digital Transformation of the Medical Education . Feb/.18 Mar. 15. 2022
Родіонова Ірина Олександрівна	Доцент кафедри внутрішньої медицини ННЦ «Інститут біології та медицини»	Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 1998, диплом лікаря-спеціаліста ЛВ НХ 001273 спеціальність 110101 «Лікувальна справа», кваліфікація – лікар	Кандидат медичних наук, 14.01.07 - онкологія. «Клініко-гематологічна та імуноцитохімічна діагностика пухлин із зрілих В-, Т-лімфоцитів і натуральних клітин-кілерів в стадії лейкоїзації», ДК № 032470 виданий 19.01.2006;	20	Посібники: 1. Бульда В.І., Родіонова І.О., Дзедман Н.А. Гематологічні захворювання в клінічній прктиці./Навчальний посібник, Видавничий дім Медкнига, Київ-2022,196с. 2. Свінціцький А.С., Гусева С.А., Скрипниченко С.В., Родіонова І.О. Діагностика та лікування захворювань системи крові. Посібник для студентів та лікарів- інтернів в двох частинах. -Медкнига. – 2011., 334с 2. А.С. Свінціцький, О.О. Абрагамович, П.М. Боднар та ін. Внутрішня медицина: Порадник лікарю загальної практики: навчальний посібник. ВСВ «Медицина», 2014, - 1272 с. С13-271 3. Родіонова І.О., Губська О.Ю. Загальні та окремі питання анемічного синдрому в	Стажування: 1.Науково-педагогічне стажування на тему: “Поліпшення якості медичної освіти в Україні та ЄС” в галузі знань “Охороні здоров’я” в обсязі 6 кредитів (180 годин). Вища школа менеджменту інформаційних систем (Латвійська Республіка). Сертифікат ISMA № MSI-213118-ISMA від 31.07.2021

			<p>Доцент кафедри внутрішньої медицини, АД № 012619 від 27.04.2023</p>		<p>клінічній практиці лікаря-інтерна. Медицина, Київ в-2020, 70с</p> <p>1. Innovative Technology of Teaghing Moodle in Higher Pedagogical Education: from Theory to Practice. Iryna Rodionova, Petrenko Serhii, Hoha Nataliia, Natalia Kushevska, Siroshstan Tetiana./ International Journal of Computer Science and Network Security.- August2022.- VOL.22,№8. С.153-162.</p> <p>2. Uterine leiomyomas and problems of deep vein thrombosis of the lower limbs. View of a vascular specialist. Chernukha L, Vlasenko O, Rodionova I, Markovets I, Vlasenko D, Vahis Y./ International Journal Acta Phlebologica/- December2022.- VOL. 23 - № 3..С.107-114.</p>	<p>2. Гастроентерологічний конгрес в Празі: “Gastro 2021, A Joint Meeting WGO/CSG. Hybrid Congress”, 9-11 грудня 2021р., постерна доповідь: “Iron deficiency anemia in patients with gluten-dependent disorders on a gluten-free diet”.</p> <p>3. Сертифікат Міжнародного підвищення кваліфікації (Вебінару) наукових, науково-педагогічних працівників ЗВО та працівників закладів середньої освіти на тему: “Використання можливостей хмарних сервісів в онлайн навчанні з використанням платформ Microsoft Teams та Office</p>
--	--	--	--	--	---	---

						<p>365”, 01.11-08.11.2021 р. (м. Люблін, Республіка Польща).</p> <p>4. Сертифікат Міжнародного підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних працівників ЗВО на тему: “Modern approaches to medical education in the content of global challenges and digital transformation of medical education”, 72 hours. Certificate 00167.</p> <p>5. Сертифікат Міжнародного підвищення кваліфікації наукових, науково-педагогічних працівників ЗВО на тему: “Soft skills development in teaching professional training” organized</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>by Foundation “”IIASC” and West Finland College Huittinen. Certificate №050/092 2</p> <p>6. Сертифікат тренера Всеукраїнського конкурсу “Олімпіада геніїв України” (GENIUS Olympiad Ukraine) 2023 категорії “Наука” від Національного центру “Мала академія наук України”.</p> <p>7. Сертифікат вебінарів “Неформальна освіта при підготовці магістрів та здобувачів доктора філософії (PhD) в країнах Європейського Союзу та України”, травень 2023р.</p> <p>8. Сертифікат підвищення</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>кваліфікації “Психолого-педагогічний супровід психологічної компетенції спеціалістів ЗВО”, червень, 2023</p> <p>1. “Поліпшення якості медичної освіти в Україні та ЄС” в галузі знань “Охороні здоров’я” в обсязі 6 кредитів (180 годин). Вища школа менеджменту інформаційних систем (Латвійська Республіка). Сертифікат ISMA № MSI-213118-ISMA від 31.07.2021</p>
--	--	--	--	--	--	--

Освітньо-професійну програму підготовки в інтернатурі «_____» складено з урахуванням:

- Наказу Міністерства охорони здоров’я України №1254 від 22.06.2012 «Про затвердження Положення про інтернатуру»;
- Наказу Міністерства охорони здоров’я України № 1219 від 14.07.2022 року «Про затвердження примірних програм підготовки в інтернатурі за спеціальностями «Акушерство та гінекологія», «Внутрішні хвороби», «Дитяча хірургія», «Епідеміологія», «Неврологія», «Офтальмологія», «Ортопедія і травматологія», "Педіатрія», «Психіатрія», «Хірургія», «Стоматологія», «Медична психологія», «Медицина невідкладних станів», «Інфекційні хвороби».

**ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ
ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
зі спеціальності «ВНУТРІШНІ ХВОРОБИ»**

1 – Загальна інформація	
Галузь знань	22 «Охорона здоров'я»
Складник освіти	Післядипломна освіта, первинна спеціалізація
Спеціальність	Внутрішні хвороби
Кваліфікація	Лікар-спеціаліст
Мова(и) навчання і оцінювання	Українська Ukrainian
Обсяг освітньої програми	114, 4 кредити ЄКТС / 2 академічні роки 114, 4 ECTS credits / 2 academic years
Тип програми	Освітньо-професійна програма Education and professional program
Повна назва закладу вищої освіти, а також структурного підрозділу у якому здійснюється навчання	Київський національний університет імені Тараса Шевченка Навчально-науковий центр «Інститут біології та медицини» Taras Shevchenko National University of Kyiv Educational and Scientific Center «Institute of Biology and Medicine»
Назва закладу вищої освіти який бере участь у забезпеченні програми (заповнюється для програм подвійного і спільного дипломування)	-
Офіційна назва освітньої програми, ступінь вищої освіти та назва кваліфікації ВНЗ-партнера мовою оригіналу (заповнюється для програм подвійного і спільного дипломування)	-
Передумови вступу	Ступінь магістра в галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальностями 222 «Медицина», 228 «Педіатрія» (розповсюджується на післядипломну підготовку фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «Лікар» за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 12010002 «Педіатрія»). Наказ МОЗ України № 493 від 16.03.2022
Форма навчання	Очна
Термін дії освітньої програми	5 років

Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	https://biomed.knu.ua/
2 – Мета освітньої програми	
Мета програми (з врахуванням рівня кваліфікації)	Теоретична та практична підготовка компетентного лікаря-інтерніста з метою присвоєння звання “Лікар-спеціаліст” за спеціальністю “Внутрішні хвороби”, здатного розв’язувати комплексні проблеми у галузі внутрішньої медицини, здатного застосовувати набуті знання, вміння та практичні навички в подальшій самостійній роботі та впроваджувати в практичну медицину та інші сфери життя, розвиток здатності до безперервного розвитку та самовдосконалення.
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань / спеціальність / спеціалізація програми)	22 «Охорона здоров’я» / 222 «Медицина»
Орієнтація освітньої програми	Програма з професійною орієнтацією на теорію та практику медицини, прикладна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Освітня-професійна програма спрямована на підготовку компетентних фахівців, які володіють сучасними теоретичними знаннями і необхідними практичними навичками та спроможні розпочати самостійну професійну діяльність у закладах охорони здоров’я. Відповідає вимогам роботодавців у сфері охорони здоров’я «Внутрішні хвороби». Ключові слова: лікар, внутрішні хвороби, внутрішні хвороби, ендокринологія, кардіологія, пульмонологія, гастроентерологія, ревматологія, нефрологія, інфекційні хвороби, алергологія, інтенсивна терапія, фармакологія, надзвичайні стани, невідкладні стани, онкологія, паліативна допомога, соціальна медицина
Особливості програми	Підготовка магістрів закладів вищої освіти у галузі знань «Охорона здоров’я» за спеціальністю «Медицина» за спеціалізації «Внутрішні хвороби». Реалізується при поєднанні практичної та теоретичної підготовки. Зарахування в інтернатуру реалізується на основі рейтингового розподілу згідно отриманих результатів базової медичної освіти.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	

<p>Придатність до працевлаштування</p>	<p>Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих. Робочі місця у закладах охорони здоров'я, самостійне працевлаштування. Професійна робота за класифікатором професій ДК 003:2010 Лікар-терапевт - 2221.2 / 20481 Лікар-терапевт дільничний - 2221.2 /- Лікар-терапевт підлітковий - 2221.2 / 20484 Лікар-терапевт цехової лікарської дільниці - 2221.2 / 20490</p>
<p>Подальше навчання</p>	<p>Можлива подальша підготовка на третьому (освітньо- науковому) рівні вищої освіти. Здобуття додаткових кваліфікацій та лікарських спеціалізацій (вторинних) в системі освіти дорослих. Безперервний професійний розвиток.</p>
<p>5 – Викладання та оцінювання</p>	
<p>Викладання та навчання</p>	<p>Особистісноцентроване, особистісно орієнтоване навчання, проблемно-орієнтоване навчання, навчання через практику; самонавчання; активні та інтерактивні методи навчання; сучасні освітні технології; інформаційно-комунікаційна, тренінгові тощо.</p> <p>Основні форми освітнього процесу: лекції, семінари, практичні заняття, самостійна робота на основі підручників, наукових публікацій, гайдлайнів, консультації з викладачами, практична реалізація професійної діяльності у лікувальних закладах.</p>
<p>Оцінювання</p>	<p>Поточний та підсумковий контроль, тестування, презентації, доповіді, іспити, ліцензійний інтегрований іспит «КРОК-3», комплексний іспит за програмою підготовки (атестація), що складається з співбесіди та оцінки володіння практичними навичками. Атестація проводиться відповідно до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 22 червня 2021 року № 1254 «Про затвердження Положення про інтернатуру, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за №1081/36703.</p> <p>Для кожної компетенції, практичної навички визначаються в кожному з діапазонів від «А» до «D»:</p> <p>А: Має знання, описує; В: Виконує, керує, демонструє під наглядом; С: Виконує, керує, демонструє самостійно; D: Вчить або контролює інших у виконанні, управлінні, демонстрації</p>

6 – Програмні компетентності

Інтегральна компетентність	Інтегральна компетентність – здатність розв’язувати комплексні проблеми в галузі внутрішньої медицини застосовуючи теоретичні знання, практичні навички та вміння з метою надання в фаховій, високоякісній медичній допомозі за спеціальністю «Внутрішні хвороби»
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 01. Знання основ законодавства України про охорону здоров'я та їх застосування у щоденній практиці.</p> <p>ЗК 02. Здатність до абстрактного мислення, пошуку, аналізу, синтезу, опрацювання інформації, зокрема з різних джерел та у взаємозв'язку зі своєю сферою діяльності.</p> <p>ЗК 03. Спроможність до самооцінки власних досягнень та підвищення їх рівня.</p> <p>ЗК 04. Спроможність усно і письмово спілкуватися державною мовою при заповненні медичної документації та спілкуванні з пацієнтами.</p> <p>ЗК 05. Уміння використовувати інформаційно-комунікаційні технології, володіння навичками роботи з комп'ютерною технікою.</p> <p>ЗК 06. Спроможність до критичного мислення, аналізу та вирішення ситуативних проблем в медичній практиці.</p> <p>ЗК 07. Дотримання деонтологічних норм у професійній діяльності (належна професійна поведінка).</p> <p>ЗК 08. Здатність до адаптації, дії в новій ситуації, бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК 09. Спроможність реалізувати систему знань і практичних умінь щодо забезпечення здорового способу та безпеки власного життя і пацієнтів, сприяти усуненню його негативних впливів на здоров'я суспільства, сприяти підвищенню якості життєво-важливих складових (вода, повітря, харчові продукти і т. д.).</p> <p>ЗК 10. Демонстрування соціальної активності та відповідальної громадянської позиції у лікарській діяльності.</p> <p>ЗК 11. Спроможність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані.</p> <p>ЗК 12. Спроможність інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень.</p> <p>ЗК 13. Спроможність діагностувати: визначати попередній, клінічний, заключний, супутній діагноз, невідкладні стани.</p> <p>ЗК 14. Спроможність до визначення тактики, методів та надання екстреної та невідкладної медичної допомоги за міжнародними протоколами.</p>

	<p>ЗК 15. Знати покази, протипокази, побічні дії препаратів які використовуються в лікарській практиці та побічну дію з боку препаратів, які приймаються пацієнтом системно.</p>
<p>Організаційно-управлінські компетентності (ОУК)</p>	<p>ОУК 01. Здатність адаптуватися до нових умов і ситуацій та спроможність автономно діяти у них.</p> <p>ОУК 02. Спроможність до роботи у команді, зокрема у міждисциплінарній та інтернаціональній.</p> <p>ОУК 03. Комунікативна компетентність: спроможність до ефективної професійної та міжособистісної комунікації, вміння спілкуватися з людьми з особливими потребами, дітьми та особами літнього віку.</p> <p>ОУК 04. Лідерство у розробці та впровадженні інновацій та їх використання у професійній діяльності.</p> <p>ОУК 05. Продемонструвати особисту відповідальність та залучати інших осіб до роботи з метою покращення системи надання допомоги пацієнтам</p> <p>ОУК 06. Вміння визнавати власні помилки та запобігати, мінімізувати негативні наслідки.</p> <p>ОУК 07. Демонстрування лідерських навичок, уміння приймати рішення та брати на себе відповідальність за управління ситуацією, вміння делегувати завдання іншим членам команди.</p> <p>ОУК 08. Спроможність до організації правового забезпечення та менеджменту професійної діяльності.</p> <p>ОУК 09. Здатність виконувати професійні обов'язки в умовах численних конкуруючих вимог</p> <p>ОУК 10. Реагувати на комплексні медичні проблеми кожного пацієнта і населення в цілому, працюючи з ними на високопрофесійному рівні для досягнення ефективних результатів діяльності системи охорони здоров'я.</p>
<p>Професійні компетентності (ПК)</p>	<p>ПК 01. Керуватися чинним законодавством України про охорону здоров'я та нормативно-правовими актами, що визначають діяльність лікарів та закладів охорони здоров'я.</p> <p>ПК 02. Знати організацію системи терапевтичної допомоги населенню, швидкої і невідкладної допомоги.</p> <p>ПК 03. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування внутрішніх захворювань та їх ускладнень, у тому числі знати особливості перебігу цих недуг у період вагітності, пери менопаузи та у пацієнтів старших вікових категорій.</p>

ПК 04. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів дихання та професійних хвороб.

ПК 05. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб серцево-судинної системи та їх ускладнень.

ПК 06. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів травлення та їх ускладнень.

ПК 07. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб нирок та їх ускладнень .

ПК 08. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб органів кровотворення та їх ускладнень.

ПК 09. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування хвороб ендокринної системи та обміну речовин, а також їх ускладнень.

ПК 10. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування алергічних захворювань та їх ускладнень.

ПК 11. Вміння проводити профілактику, діагностику та лікування системних захворювань сполучної тканини та їх ускладнень.

ПК 12. Вміння надавати невідкладну медичну допомогу та здійснювати інтенсивну терапію при невідкладних станах та загостреннях терапевтичних захворювань.

ПК 13. Здійснювати нагляд за побічними реакціями/діями лікарських засобів.

ПК 14. Застосовувати сучасні немедикаментозні методи лікування та реабілітації хворих терапевтичного профілю

ПК 15. Знати та аналізувати показники захворюваності, тимчасової непрацездатності, інвалідності, смертності у хворих терапевтичного профілю та шляхи їх зниження.

ПК 16. Знати організацію роботи лікарсько-консультативної та медико-соціальної експертних комісій.

ПК 17. Спроможність брати участь у різних формах науково- практичної комунікації (клінічні та клініко- патологоанатомічні конференції, круглі столи, дискусії) у сфері внутрішньої медицини та охорони здоров'я загалом.

ПК 18. Планувати роботу лікаря-терапевта та здійснювати аналіз її результатів.

ПК 19. Керувати роботою середнього медичного персоналу.

	<p>ПК 20. Вести медичну документацію</p> <p>ПК 21. Забезпечення дотримання правил безпеки на робочому місці, збереження документації та носіїв діагностичних зображень.</p>
7 – Програмні результати навчання	
Програмні результати навчання (ПРН)	<p>ПРН 1. Володіти фаховими знаннями, вміннями, навичками при виконанні практичної діяльності в галузі внутрішньої медицини.</p> <p>ПРН 2. Здатність демонструвати високий ступінь самостійності, відповідальності при веденні хворих терапевтичного профілю.</p> <p>ПРН 3. Вміти визначити і правильно розставити пріоритети проблем, які необхідно вирішити під час роботи з пацієнтами терапевтичного профілю.</p> <p>ПРН 4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.</p> <p>ПРН 5. Вміти генерувати нові ідеї чи процеси у передових контекстах професійної діяльності.</p> <p>ПРН 6. Пояснювати принципи, специфічність та адекватність методів дослідження, інформативність отриманих результатів.</p> <p>ПРН 7. Впроваджувати результати наукових досліджень у медичну терапевтичну практику.</p> <p>ПРН 8. Доповідати, вести дискусію на клінічних та патолого-анатомічних конференціях на високому професійному рівні.</p> <p>ПРН 9. Демонструвати безперервний саморозвиток та самовдосконалення інтелектуального, професійного та загальнокультурного рівня, самореалізацію.</p> <p>ПРН 10. Організувати лікувальний процес, оцінювати його ефективність, рекомендувати шляхи вдосконалення.</p> <p>ПРН 11. Мати навички міжособистісних взаємодій у медичному середовищі, організувати роботу колективу, формуючи чіткі правила комунікації всередині та сприятливий мікроклімат для конструктивної взаємодії учасників.</p> <p>ПРН 12. Ефективно спілкуватися, ділитися інформацією за допомогою електронних медичних карт або інших цифрових технологій.</p> <p>ПРН 13. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, їх родичами, колегами по роботі.</p> <p>ПРН 14. Дотримуватися професійної доброчесності, нести відповідальність за результати лікування, профілактики, реабілітації.</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	<p>Для забезпечення освітніх компонентів залучаються науково-педагогічними працівниками з науковим ступенем за профілем спеціальності з досвідом викладацької та / або науково-дослідницької роботи у галузі охорони здоров'я.</p>

<p>Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення</p>	<p>Набуття інтернами спеціальних компетентностей забезпечується: навчальні лабораторії кафедр, безпосередньо залучених до здійснення освітньої діяльності за ОП, інформаційно-обчислювальний центр, навчальні міжкафедральні та науково-дослідні лабораторії, забезпеченні необхідним сучасним обладнанням, комп'ютерні класи, укомплектовані засобами обчислювальної техніки та прикладними програмами, аудиторії, укомплектовані мультимедійною технікою, лабораторія симуляційного тренінгу, інноваційні аудиторії віртуальної реальності (Virtual reality rooms), навчальна лабораторія мікроскопії, укомплектована мікроскопом дослідницького класу AxioImager A2 з системою спільного спостереження та документування, клінічні бази установ-партнерів різної форми власності та підпорядкування, з якими укладено відповідні договори, створюють умови для ефективної та якісної практичної підготовки здобувачів освіти. З усіма клінічними базами укладені довгострокові угоди.</p> <p>В Університеті наявна вся необхідна соціально-побутова інфраструктура (гуртожитки, їдальня, спортивні зали та відкриті спортивні майданчики, тренажерні зали, медичний комплекс), кількість місць в гуртожитках відповідає вимогам.</p>
<p>Специфічні характеристики інформаційного та навчально- методичного забезпечення</p>	<p>Використання інформаційно-обчислювального центру, Інтернет ресурсів та авторських розробок науково-педагогічних працівників Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доступ до повнотекстових баз даних (CUL online, SCOPUS, BioOne), комп'ютерних систем для інтерактивної підготовки студентів KNU Education Online.</p>
<p>9 – Академічна мобільність</p>	
<p>Національна кредитна мобільність</p>	<p>-</p>
<p>Міжнародна кредитна мобільність</p>	<p>-</p>
<p>Навчання іноземних здобувачів вищої освіти</p>	<p>На загальних підставах українською мовою</p>

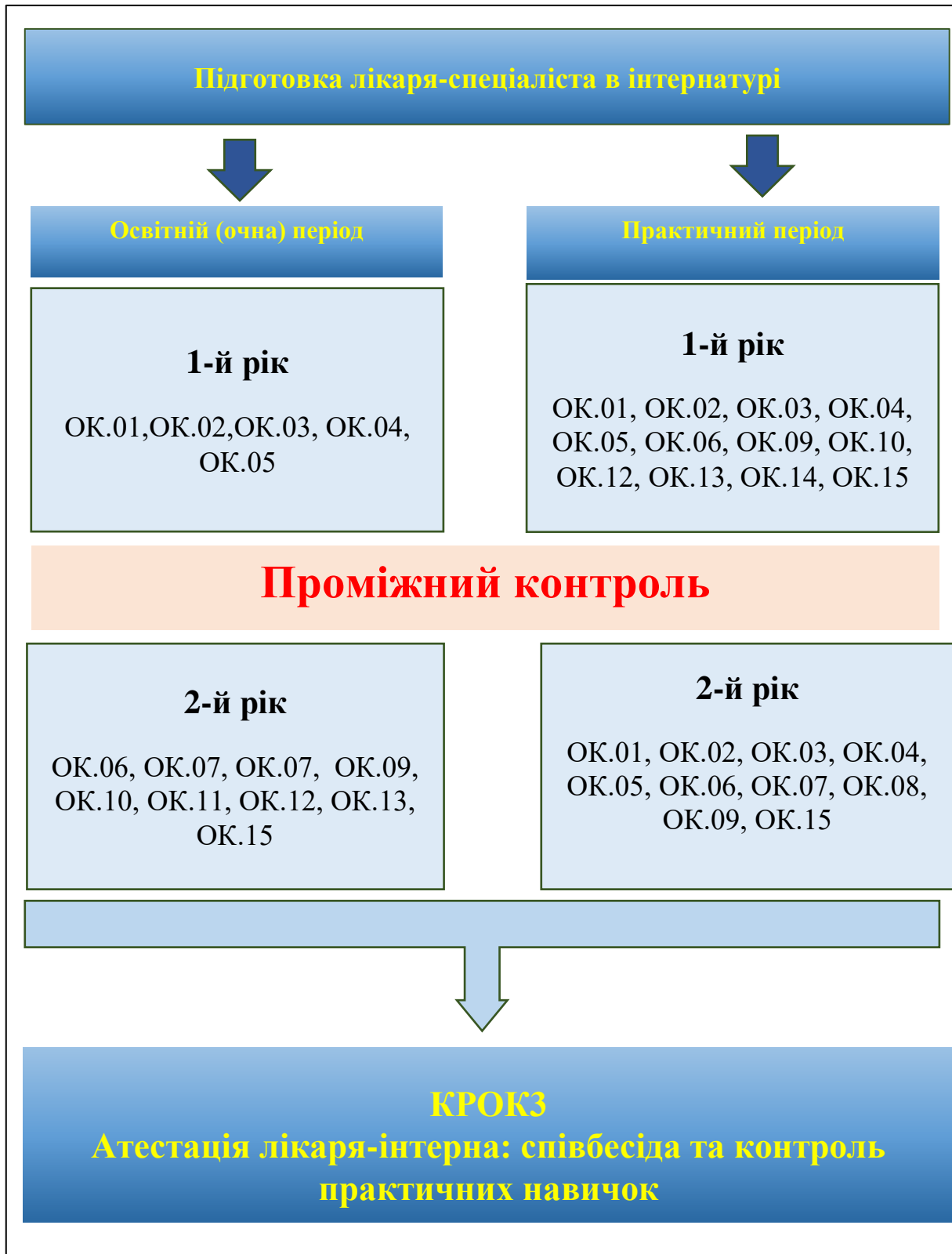
2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ТА ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів (годин) освітньої частини	Кількість кредитів (годин) практичної підготовки на базі стажування	Загальна кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП					
ОК.01	Організація терапевтичної допомоги населенню	0,4 (12)	0,6 (18)	1,0	
ОК.02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	3,6 (108)	14 (420)	17,6	
ОК.03	Хвороби серцево-судинної системи	4,8 (144)	15,2 (456)	20,0	
ОК.04	Ревматичні хвороби	2,6 (78)	2,4 (72)	5,0	
ОК.05	Хвороби органів травлення	3,6 (108)	15,2 (426)	18,8	
ОК.06	Хвороби нирок	2,6 (78)	2,2 (66)	4,8	
ОК.07	Клінічна алергологія	2,4 (72)	1,2 (36)	3,6	
ОК.08	Хвороби органів кровотворення	2,4 (72)	1,2 (36)	3,6	
ОК.09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	2,6 (78)	4,8 (144)	7,4	
ОК.10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани	1,6 (48)	10,4 (312)	12,0	
ОК.11	Немедикаментозні методи лікування. Побічна дія ліків.	1,2 (36)		1,2	
ОК.12	Медицина надзвичайних ситуацій	0,6 (18)	10,4 (312)	11,0	
ОК.13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити. СНІД. Імунопрофілактика.	0,4 (12)	1,2 (36)	1,6	
ОК.14	Фтизіатрія		1,2 (36)	1,2	
ОК.15	Онкологічні захворювання. Паліативна допомога	1,2 (36)	3,0 (90)	4,2	
	Підсумкові контролю, атестація	1,2 (36)	0,2 (6)	1,4	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ		31,2 (936)	83,2 (2496)	114,4	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬО-НАУКОВОЇ ПРОГРАМИ		114,4 кредити ЄКТС			

* Перелік навчальних дисциплін (робочі програми навчальних дисциплін) представлено на офіційному сайті ННЦ «Інститут біології та медицини».

2.2 Структурно-логічна схема ОП

3. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ

По закінченню строку підготовки в інтернатурі лікарі-інтерни проходять підсумковий контроль у формі атестації з метою визначення набутих теоретичних знань та практичних навичок з присвоєнням звання лікар-спеціаліст за спеціальністю «Внутрішні хвороби», затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 22 лютого 2019 року № 446, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 березня 2019 року за №о 293/33264.

Атестація (підсумковий контроль) лікарів-інтернів включає наступні складові:

1. Ліцензований інтегрований іспит «Крок-3»;
2. Оцінювання практичної підготовки лікарів-інтернів – у формі іспиту з оволодіння практичними навичками;
3. Співбесіду зі спеціальності для лікаря-інтерна, яка є формою підсумкової оцінки засвоєння навчальної програми інтернатури.

Ліцензований інтегрований тестовий іспит «КРОК-3» є обов'язковою частиною державної атестації для присвоєння кваліфікації лікаря-спеціаліста за спеціальністю «Внутрішні хвороби» в інтернатурі та проводиться Центром тестування при МОЗ України, забезпечує оцінювання відповідності якості підготовки фахівців стандартам вищої освіти. У разі нескладання лікарем-інтерном іспиту «Крок 3» він має право один раз повторно його скласти. Повторне складання іспиту допускається у будь-який наступний термін його проведення.

До атестації для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст», допускаються лікарі-інтерни, які повністю виконали програму підготовки в інтернатурі і навчальний план, а також успішно склали тестовий екзамен ліцензійного інтегрованого іспиту Крок-3.

Оцінка володіння практичними навичками лікарем-інтерном проводиться шляхом обов'язкового контролю вміння провести обстеження хворого, тлумачити результати допоміжних досліджень, провести диференційний діагноз, виставити клінічний діагноз, призначити лікування конкретному хворому, надати невідкладну допомогу (включаючи проведення серцево-легеневої реанімації на тренажері), вирішити питання експертизи працездатності. При негативному результаті іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями лікар-інтерн вважається таким, що не засвоїв вміння і не оволодів практичними навичками, передбаченими програмою підготовки в інтернатурі, та відповідно вважається неатестованим. Можливість повторного складання іспиту з оволодіння практичними навичками та вміннями не передбачено.

Співбесіда як форма підсумкової оцінки рівня засвоєння навчальної програми інтернатури проводиться з кожним лікарем-інтерном. За результатами співбесіди з урахуванням оцінок попередніх етапів приймається рішення про рівень підготовки лікаря-інтерна і присвоєння йому звання лікаря-спеціаліста.

Проведення атестації та підведення її підсумків регламентуються відповідними директивними документами. Лікарі-інтерни мають право пройти повторну атестацію для визначення знань та практичних навичок з присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» один раз протягом трьох років, але не раніше, ніж через рік з моменту відмови в присвоєнні звання «лікар-спеціаліст».

Рішення комісії, відповідно до якого особі відмовлено у присвоєнні звання лікар-спеціаліст, може бути оскаржене в установленому законодавством порядку.

Іспит з оволодіння практичними навичками та вміннями **передбачає перевірку програмних результатів (ПРН) навчання:**

- ПРН 1. Володіти фаховими знаннями, вміннями, навичками при виконанні практичної діяльності в галузі внутрішньої медицини.
- ПРН 2. Здатність демонструвати високий ступінь самостійності, відповідальності при веденні хворих терапевтичного профілю.
- ПРН 3. Вміти визначити і правильно розставити пріоритети проблем, які необхідно вирішити під час роботи з пацієнтами терапевтичного профілю.
- ПРН 4. Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій.
- ПРН 5. Вміти генерувати нові ідеї чи процеси у передових контекстах професійної діяльності.
- ПРН 6. Пояснювати принципи, специфічність та адекватність методів дослідження, інформативність отриманих результатів.
- ПРН 7. Впроваджувати результати наукових досліджень у медичну терапевтичну практику.
- ПРН 8. Доповідати, вести дискусію на клінічних та патолого-анатомічних конференціях на високому професійному рівні.
- ПРН 9. Демонструвати безперервний саморозвиток та самовдосконалення інтелектуального, професійного та загальнокультурного рівня, самореалізацію.
- ПРН 10. Організовувати лікувальний процес, оцінювати його ефективність, рекомендувати шляхи вдосконалення.
- ПРН 11. Мати навички міжособистісних взаємодій у медичному середовищі, організовувати роботу колективу, формуючи чіткі правила комунікації всередині та сприятливий мікроклімат для конструктивної взаємодії учасників.
- ПРН 12. Ефективно спілкуватися, ділитися інформацією за допомогою електронних медичних карт або інших цифрових технологій.
- ПРН 13. Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, їх родичами, колегами по роботі.
- ПРН 14. Дотримуватися професійної доброчесності, нести відповідальність за результати лікування, профілактики, реабілітації.

Підсумкова атестація лікарів-інтернів, що повністю виконали програму підготовки в інтернатурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю «Внутрішні хвороби» завершується присвоєнням звання «лікар-спеціаліст» за спеціальністю «Внутрішні хвороби» з врученням сертифікату встановленого зразка.

4 . МАТРИЦЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОГРАМНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ КОМПОНЕНТАМ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК.01	ОК.02	ОК.03	ОК.04	ОК.05	ОК.06	ОК.07	ОК.08	ОК.09	ОК.10	ОК.11	ОК.12	ОК.13	ОК.14	ОК.15
ІК		+	+		+	+	+		+		+	+			+
ЗК 1	+		+	+				+		+			+		
ЗК 2					+		+	+	+	+		+		+	
ЗК 3	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ЗК 4		+	+		+	+	+		+		+	+			+
ЗК 5	+		+	+				+		+			+		
ЗК 6					+		+	+	+	+		+		+	
ЗК 7	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ЗК 8				+	+			+				+	+	+	
ЗК 9		+	+		+		+		+	+	+				+
ЗК 10	+			+		+	+	+			+	+	+		
ЗК 11		+	+			+			+		+	+			+
ЗК 12	+		+	+				+		+			+		
ЗК 13					+		+	+	+	+		+		+	
ЗК 14	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ЗК15		+	+		+		+		+	+	+				+
ОУК 1	+			+		+	+	+			+	+	+		
ОУК 2		+	+			+			+		+	+			+
ОУК 3	+		+	+				+		+			+		
ОУК 4		+	+		+	+	+		+		+	+			+
ОУК 5	+		+	+				+		+			+		
ОУК 6					+		+	+	+	+		+		+	
ОУК 7	+	+	+			+	+				+	+	+		+

ОУК 8	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ОУК 9		+	+		+	+	+		+		+	+			+
ОУК 10	+		+	+				+		+			+		
ПК1					+		+	+	+	+		+		+	
ПК 2	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ПК 3				+	+			+				+	+	+	
ПК 4		+	+		+		+		+	+	+				+
ПК 5	+			+		+	+	+			+	+	+		
ПК 6		+	+			+			+		+	+			+
ПК 7	+		+	+				+		+			+		
ПК 8					+		+	+	+	+		+		+	
ПК 9	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ПК 10		+	+		+		+		+	+	+				+
ПК 11	+			+		+	+	+			+	+	+		
ПК 12		+	+			+			+		+	+			+
ПК 13	+		+	+				+		+			+		
ПК 14					+		+	+	+	+		+		+	
ПК 15	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ПК 16		+	+		+		+		+	+	+				+
ПК 17	+	+	+			+	+				+	+	+		+
ПК 18		+	+		+	+	+		+		+	+			+
ПК 19	+		+	+				+		+			+		
ПК 20					+		+	+	+	+		+		+	
ПК 21	+	+	+			+	+				+	+	+		+

5. МАТРИЦЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ (ПРН) ВІДПОВІДНИМИ КОМПОНЕНТАМИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

	ОК.01	ОК.02	ОК.03	ОК.04	ОК.05	ОК.06	ОК.07	ОК.08	ОК.09	ОК.10	ОК.11	ОК.12	ОК.13	ОК.14	ОК.15
ПРН 1	+		+			+			+		+	+			+
ПРН 2	+			+			+			+	+				+
ПРН 3		+	+		+				+		+		+		
ПРН 4		+		+	+	+	+	+		+		+	+	+	
ПРН 5	+			+			+			+	+				+
ПРН 6		+	+		+				+		+		+		
ПРН 7		+		+	+	+	+	+		+		+	+	+	
ПРН 8	+			+			+			+	+				+
ПРН 9		+	+		+				+		+		+		
ПРН 10		+		+	+	+	+	+		+		+	+	+	
ПРН 11	+			+			+			+	+				+
ПРН 12		+	+		+				+		+		+		
ПРН 13		+		+	+	+	+	+		+		+	+	+	
ПРН 14	+		+			+			+		+	+			+

ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРАНУТРИ

Тривалість підготовки в інтернатурі: 22 місяці (3432 годин) (114,4 кредитів ECTS).

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти 6 місяців (936 годин, 31,2 кредити ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 16 місяців (2496 год. 83,2 кредити ECTS).

Рік підготовки	МІСЯЦІ											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
I-й	б	к	к	к	б	б	б	б	б	б	б	в
II-й	б	б	б	б	б	б	б	б	к	к	к	в

Примітки: б – стажування на базі (разом 16 місяців, 2496 годин, 83,2 кредити ECTS);

к – навчання на профільній кафедрі (разом 6 місяців, 936 годин, 31,2 кредити ECTS);

в – відпустка.

Даний навчальний план розрахований на 36-годинний робочий тиждень.

Підготовка з спеціальності «Внутрішні хвороби» включає загальну базу тривалістю 6 місяців – 1-ий рік навчання (з них 2 місяці у відділенні невідкладної екстренної медичної допомоги, 2 місяці у відділенні інтенсивної терапії, 2 місяців амбулаторії (амбулаторні та/або консультативні поліклініки та/або денністаціонари) та 10 місяців –1-ий рік навчання 2 місяці та 2-ий рік навчання 8 місяців внутрішньої медицини у стаціонарній службі внутрішніх хвороб (терапевтичні стаціонари, що можуть включати: якщо необхідно, ротації за різними спеціальностями). Метою загальної бази є забезпечення отримання необхідного фонду знань і навичок для діагностики та лікування поширених медичних проблем та ведення гострих невідкладних медичних станів. Мінімальна запропонована тривалість ротацій для загальної бази становить 2 місяці

Навчання має включати різні умови залежно від місцевої організації медичних послуг і може включати будь-яку комбінацію внутрішньолікарняної допомоги, невідкладної допомоги, амбулаторних клінік та громадських медичних послуг. Також можна розглянути наукову чи медичну освіту та участь у програмі обміну, але вони не є обов'язковими.

Індивідуальна програма навчання повинна бути взаємно узгоджена між слухачем та керівником навчальної програми.

ЗМІСТ ОBOB'ЯЗКОВИХ КОМПОНЕНТ

Курс (блок) 01		Організація терапевтичної допомоги населенню	
Навчальна мета		Навчити лікарів-інтернів системи організації охорони здоров'я в Україні, законодавчих актів в галузі охорони здоров'я, нормативних документів МОЗ України та інших центральних органів виконавчої влади, що стосуються охорони здоров'я, вміння їх застосування на практиці	
Знання		Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основи законодавства про охорону здоров'я в Україні. 2. Знати основні директивні документи, що визначають діяльність органів та установ охорони здоров'я. 3. Знати основи медичного права. 4. Знати загальні питання організації медичної допомоги населенню України. 5. Знати принципи роботи медичних закладів. 6. Знати принципи організації стаціонарної, амбулаторної, невідкладної медичної допомоги в клініці внутрішніх захворювань. 7. Знати правила оформлення медичної документації. 8. Знати основи статистичної звітності захворювань внутрішніх органів. 9. Знати основи реабілітації пацієнтів терапевтичного профілю, профілактичні та реабілітаційні державні програми. 10. Знати експертизу тимчасової та постійної втрати працездатності. 11. Знати стандарти діагностики і лікування в клініці внутрішніх захворювань. 12. Знати принципи доказовості у внутрішній медицині. 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти оформити медичну документацію згідно законодавства з охорони здоров'я України. 2. Вміти визначити клінічний та трудовий прогноз пацієнта терапевтичного профілю, ступінь непрацездатності, дати рекомендації щодо працевлаштування. 3. Вміти аналізувати результати надання невідкладної, стаціонарної та амбулаторної допомоги пацієнту терапевтичного профілю. 4. Вміти організувати наступність у лікувальному процесі пацієнтів терапевтичного профілю. 5. Вміти визначати та дотримуватись функціональних обов'язків лікаря - терапевта. 6. Вміти оцінити дані статистичної звітності. 7. Вміти застосовувати принципи доказової медицини в клініці внутрішніх захворювань. 	
Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оформлення медичної документації	D	
2	Визначення ступеня втрати працездатності	A	
3	Дотримання функціональних обов'язків лікаря-терапевта	A	
4	Аналіз та оцінка роботи лікаря терапевта	A	

Курс (блок) 02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби
Навчальна мета	Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань органів дихання і професійних хвороб згідно сучасних рекомендацій
<i>Знання</i>	<i>Уміння</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати методи фізикального обстеження хворих з патологією органів дихання, метод рентгенологічної, функціональної та лабораторної діагностики при патології органів дихання. 2. Знати етіологію, патогенез епідеміологію гострих респіраторних захворювань (ГРЗ), їх клініко-діагностичні ознаки, методи лікування і профілактики ГРЗ. 3. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики хронічного обструктивного захворювання легень. 4. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики пневмоній. 5. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики раку легень. 6. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики захворювань плеври (плеврити, пневмоторакс). 7. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики нагноєних захворювань легень і плеври (абсцес легень, гангрена легень, бронхоектатична хвороба, емпієма плеври). 8. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики інтерстиційних захворювань легень (у т.ч. ідіопатичного легеневого фіброзу). 9. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики саркоїдозу органів дихання. 10. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики паразитарних та грибкових захворювань легень. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти проводити скринінгову оцінку скарг і анамнезу пацієнта з патологією органів дихання та професійними хворобами. 2. Вміти проводити фізикальне обстеження пацієнтів із хворобами органів дихання та професійними хворобами. 3. Вміти обґрунтувати та призначити необхідний об'єм лабораторних й інструментальних обстежень при різних видах патології органів дихання та професійної патології. 4. Вміти провести диференційну діагностику хвороб органів дихання та професійних хвороб. 5. Сформулювати клінічний діагноз при патології органів дихання і професійній патології. 6. Вміти оцінити результати рентгенологічних методів дослідження (рентгенографія, КТ та МРТ) при патології органів дихання. 7. Вміти проводити інтерпретацію даних пікфлоуметрії, спірографії, пневмотахометрії. 8. Вміти оцінити результати ультразвукових методів дослідження при патології органів дихання. 9. Вміти оцінити результати ендоскопічних методів дослідження при патології органів дихання. 10. Вміти проводити інтерпретацію результатів лабораторних досліджень при захворюваннях органів дихання. 11. Вміти визначити показання до призначення антибактеріальних препаратів при патології органів дихання. 12. Вміти скласти схеми базисної терапії при хронічній неспецифічній легеневій патології. 13. Вміти проводити плевральну пункцію. 14. Вміти проводити серцево-легенево-церебральну реанімацію згідно міжнародних стандартів 15. Вміти визначити показання до госпіталізації хворих із патологією органів дихання та професійними захворюваннями, організувати її. 16. Вміти провести експертизу

<p>11. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики при синдромі обструктивного апное уві сні.</p> <p>12. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, та профілактики кровохаркання і легеневої кровотечі.</p> <p>13. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики муковісцидозу.</p> <p>14. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики дихальної недостатності.</p> <p>15. Знати особливості перебігу і лікування захворювань органів дихання у вагітних, хворих похилого та старечого віку.</p> <p>16. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики професійних легневих захворювань (пневмоконіозів, пилових бронхітів, екзогенних альвеолітів).</p> <p>17. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики вібраційної хвороби.</p> <p>18. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики хвороб, викликаних переохолодженням.</p>	<p>непрацездатності хворому з патології органів дихання і професійними захворюваннями</p>
---	---

Практичні навички/компетентності

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференціальної діагностики)	В	

3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	В	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	А	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	А	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	В	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	В	
8	Визначення клінічного та трудового прогнозу, ступеня непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування	В	
9	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	Д	
10	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	С	
11	Інтерпретація рентгенологічного дослідження органів грудної клітки	А	
12	Проведення спірометрії та інтерпретація її результатів	С	
13	Проведення конікотомії	С	
14	Проведення трахеотомії	В	
15	Проведення торакоцентезу	С	
16	Проведення серцево-легенево-церебральної реанімації згідно міжнародних стандартів	Д	

Курс (блок) 03	Хвороби серцево-судинної системи
-----------------------	---

Навчальна мета	Розуміти основні принципи діагностики та лікування серцево-судинних захворювань згідно сучасних рекомендацій
-----------------------	---

<i>Знання</i>	<i>Уміння</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Методи обстеження при серцево-судинній патології. Значення лабораторних та інструментальних методів обстеження в діагностиці захворювань. 2. Знати основи електрокардіографії, методику проведення, основні електрокардіографічні синдроми при захворюваннях серцево-судинної системи, їх значення. 3. Знати особливості діагностики та лікування артеріальних гіпертензій. 4. Знати діагностичні критерії гіпертензивних кризів. 5. Знати етіопатогенетичні механізми розвитку, класифікацію, клінічні прояви, методи діагностики, лікування, реабілітації та профілактики тромбоемболії легеневої артерії. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти провести фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження хворих на серцево-судинні захворювання. 2. Вміти проводити ЕКГ-діагностику. 3. Вміти надати допомогу при гіпертензивному кризі. 4. Вміти диференційовано призначати лікувальні стратегії при артеріальній гіпертензії. 5. Вміти диференційовано призначати лікувальні стратегії різних видах дисліпідемій. 6. Вміти надати допомогу хворим із гострим коронарним синдромом на первинній ланці медичної допомоги. 7. Вміти проводити реанімаційні заходи (елементи BLS, ACLS).

6. Знати клінічну фармакологію антигіпертензивних засобів. 7. Знати особливості діагностики атеросклерозу. 8. Знати клінічну фармакологію гіполіпідемічних препаратів. 9. Знати особливості діагностики та перебігу хронічних коронарних синдромів (стабільної ішемічної хвороби серця). 10. Знати особливості діагностики та перебігу гострих коронарних синдромів, тактику ведення таких хворих на догоспітальному та стаціонарному етапах. 11. Знати інтенсивну терапію і реанімацію при захворюваннях серця; при зупинці кровообігу та дихання; тактику при раптовій серцевій смерті. 12. Знати клінічну фармакологію засобів, що використовуються при лікуванні хворих на ішемічну хворобу серця. 13. Знати особливості діагностики та лікування хронічної ревматичної хвороби серця. 14. Знати особливості ведення і реабілітації хворих після кардіохірургічних втручань. 15. Знати діагностичні критерії та методи лікування соматоформної вегетативної дисфункції. 16. Знати діагностичні критерії та методи лікування запальних захворювань міокарда. 17. Знати діагностичні критерії та методи лікування незапальних кардіоміопатій. 18. Знати діагностичні критерії та методи лікування інфекційного ендокардиту. 19. Знати діагностичні критерії та методи лікування захворювань перикарда. 20. Знати діагностичні критерії та методи лікування клапанної хвороби серця. 21. Знати діагностичні критерії та методи лікування надшлуночкових порушень ритму (фібриляція передсердь, тріпотіння передсердь, пароксизмальні надшлуночкові тахікардії). 22. Знати діагностичні критерії та методи лікування шлуночкових порушень ритму. 23. Знати діагностичні критерії та методи лікування блокад серця. 24. Знати діагностичні критерії та методи лікування хронічної серцевої недостатності. 25. Знати клінічну фармакологію антиаритмічних засобів. 26. Знати діагностичні критерії та тактику при гострій серцевій недостатності. 27. Знати особливості перебігу серцево-	8. Вміти проводити диференційну діагностику кардіоміопатій. 9. Володіти базовими вміннями кардіореабілітації. 10. Вміти надати невідкладну допомогу при порушеннях ритму та провідності серця. 11. Вміти надати допомогу хворому на гостру серцеву недостатність. 12. Вміти надати допомогу при гострій судинній недостатності. 13. Вміти проводити диференційну діагностику та лікування хронічних коронарних синдромів, інфекційних ендокардитів, перикардитів, вад серця, хронічної серцевої недостатності.

судинних захворювань в особливих категоріях: осіб літнього та похилого віку, у вагітних, у жінок у менопаузі. 28. Знати особливості діагностики та лікування гострої судинної недостатності.	
---	--

Практичні навички/компетентності

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	B	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференціальної діагностики)	B	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	B	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	A	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та її організації	A	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	B	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	B	
8	Визначення клінічного та трудового прогнозу, ступеня непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування	B	
9	Вимірювання артеріального тиску	D	
10	Реєстрація та аналіз ЕКГ	C	
11	Реєстрація та аналіз холтеровського моніторингу ЕКГ	A	
12	Проведення тредмілтесту	A	

13	Розрахунок гомілково-плечового індексу	C	
14	Проведення серцево-легенево-церебральної реанімації згідно міжнародних стандартів	C	
15	Проведення дефібриляції	D	
16	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	D	
17	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	C	

Курс (блок) 04	Ревматичні хвороби
-----------------------	---------------------------

Навчальна мета	Розуміти основні принципи діагностики та лікування системних захворювань згідно сучасних рекомендацій.
-----------------------	---

Знання	Уміння
---------------	---------------

<ol style="list-style-type: none"> Знати методи обстеження хворих на ревматичні захворювання; лабораторну біохімічну, імунологічну діагностику; рентгенологічні та ультразвукові методи дослідження серця і суглобів. Знати особливості діагностики та лікування ревматичної лихоманки. Знати особливості діагностики та лікування ревматоїдного артриту. Знати особливості діагностики та лікування спондилітів, анкілозивного спондиліту, псоріатичного артриту, реактивних поліартритів, хвороби Рейтера. Знати особливості діагностики та лікування дрібнокристалічних артропатій, подагри, хондрокальцинозу. Знати особливості діагностики та лікування остеоартриту. Знати особливості діагностики та лікування системного червоного вовчаку, системних васкулітів, вузликового поліатеріїту. Знати особливості діагностики та лікування системної склеродермії, дерматоміозиту (поліоміозиту), паранеопластичних артропатій. Знати клінічну фармакологію імуномодулюючих та протизапальних препаратів, хондромодуляторів Знати особливості діагностики та лікування в осіб літнього та похилого віку. 	<ol style="list-style-type: none"> Вміти інтерпретувати результати лабораторних та інструментальних методів обстеження хворих на ревматологічні хвороби. Вміти проводити диференційну діагностику артритів. Вміти проводити диференційну діагностику гострого болю. Вміти надати невідкладну допомогу при гострому болю.
--	--

Практичні навички/компетентності			
---	--	--	--

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
----------	---	--------------------------	--

1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференціальної діагностики)	В	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	В	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	А	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	А	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	В	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	В	
8	Визначення клінічного та трудового прогнозу, ступеня непрацездатності, рекомендації щодо працевлаштування	В	
9	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	Д	
10	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	С	
11	Інтерпретація рентгенологічного дослідження суглобів	В	
12	Інтерпретація ультразвукового дослідження суглобів	В	

Курс (блок) 05		Хвороби органів травлення	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань органів травлення згідно сучасних рекомендацій.	
<i>Знання</i>		<i>Уміння</i>	
<ol style="list-style-type: none"> Знати методи обстеження та їхню інформативність при захворюваннях органів травлення. Знати основи рентгенологічної, ендоскопічної та ультразвукової діагностики захворювань органів травлення. Знати методи дослідження мікробіоценозу дигестивного тракту гелікобактеріозу. Знати особливості діагностики та лікування гострої езофагеальної рефлюксної хвороби, ахалазії кардії. Знати особливості діагностики та лікування функціональної шлункової диспепсії, гастритів та дуоденітів. Знати особливості діагностики та 		<ol style="list-style-type: none"> Вміти проводити фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження пацієнтів із захворюваннями органів травлення. Вміти інтерпретувати дані лабораторного дослідження при захворюваннях органів травлення. Вміти інтерпретувати дані інструментального дослідження при захворюваннях органів травлення (рентгенологічного, ендоскопічного (езофагогастроуденофіброскопі, ректороманоскопі, ультрасонографічного). Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику 	

<p>лікування виразкової хвороби та хвороб оперованого шлунка.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Знати особливості скринінгової діагностики та методи лікування злоякісних пухлин органів травлення. 8. Знати особливості діагностики та лікування хронічного некаменевого холециститу, жовчнокам'яної хвороби. 9. Знати особливості діагностики та лікування жовтяниць та холестазу. 10. Знати особливості діагностики та лікування захворювань печінки (хронічних гепатитів, неалкогольної жирової хвороби печінки, алкогольної хвороби печінки). 11. Знати особливості діагностики та лікування цирозу печінки, його проявів та ускладнень. 12. Знати особливості діагностики та лікування хронічного панкреатиту. 13. Знати особливості діагностики та лікування целиакії. 14. Знати особливості діагностики та лікування синдрому надлишкового бактеріального росту. 15. Знати особливості діагностики та лікування функціональних кишкових захворюваннях, синдромі подразненої кишки. 16. Знати особливості діагностики та лікування запальних захворювань кишок (виразкового коліту і хвороби Крона). 17. Знати особливості діагностики та тактики лікаря у разі синдрому «гострого живота». 18. Знати особливості діагностики та тактики лікаря у разі гастроінтестинальної кровотечі та за наявності крові у випорожненні. 19. Знати особливості діагностики та лікування захворювань органів травлення у вагітних. 20. Знати особливості діагностики та лікування захворювань органів травлення у пацієнтів похилого та старечого віку. 21. Знати основи фармакотерапії захворювань органів травлення, клінічну фармакологію препаратів, що застосовуються для лікування пацієнтів із захворюваннями органів травлення. 	<p>лікування пацієнтів із захворюваннями стравоходу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями гастродуоденальної зони. 6. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями гепатобіліарної зони. 7. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями підшлункової залози. 8. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із захворюваннями кишок. 9. Вміти надати допомогу при невідкладних станах при захворюваннях органів травлення. 10. Вміти проводити діагностичний лапароцентез.
<p>Практичні навички/компетентності</p>	

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Езофагогастродуоденофіброскопія	А	
2	Ректороманоскопія	А	
3	Ультразвукове дослідження органів черевної порожнини	В	
4	Діагностичний лапароцентез	С	
Курс (блок) 06		Хвороби нирок	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань нирок згідно сучасних рекомендацій.	
<i>Знання</i>		<i>Уміння</i>	
<ol style="list-style-type: none"> Знати методи обстеження та їхню інформативність при захворюваннях нирок. Знати основи рентгенологічної, та ультразвукової діагностики захворювань нирок. Знати особливості діагностики та лікування хронічної хвороби нирок. Знати особливості діагностики та лікування гломерулонефриту. Знати особливості діагностики та лікування нефротичного синдрому. Знати особливості діагностики та лікування хронічного пієлонефриту. Знати особливості діагностики та лікування нефролітіазу. Знати особливості діагностики та лікування гострого ураження нирок та хронічної ниркової недостатності. Знати принципи інтенсивної терапії захворювань нирок. Знати особливості діагностики та тактики лікаря у разі гострої затримки сечі. Знати особливості діагностики та лікування захворювань нирок у вагітних (нефропатія вагітних, ниркова еклампсія). Знати особливості діагностики та лікування захворювань нирок у пацієнтів похилого та старечого віку. Знати основи фармакотерапії захворювань нирок, клінічну фармакологію препаратів, щозастосовуються для лікування пацієнтів із захворюваннями нирок. 		<ol style="list-style-type: none"> Вміти проводити фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження пацієнтів із захворюваннями нирок. Вміти інтерпретувати дані лабораторного дослідження при захворюваннях нирок. Вміти інтерпретувати дані інструментального дослідження при захворюваннях нирок (рентгенологічного, ультрасонографічного). Вміти проводити катетеризацію сечового міхура. Вміти надати допомогу при невідкладних станах при захворюваннях нирок. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із хронічною хворобою нирок. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із гломерулонефритом. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із нефротичним синдромом. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із пієлонефритом. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із нефролітіазом. Вміти визначати необхідний об'єм 	

	<p>клінічного обстеження і тактику лікування пацієток із нефропатією вагітних та нирковою еклампсією.</p> <p>11. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із гострим ураженням нирок.</p> <p>12. Вміти визначати необхідний об'єм клінічного обстеження і тактику лікування пацієнтів із хронічною нирковою недостатністю.</p> <p>13. Вміти проводити інтенсивну терапію при захворюваннях нирок.</p>
--	---

Практичні навички/компетентності

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Ультразвукове дослідження нирок	B	
2	Катетеризація сечового міхура	C	

Курс (блок) 07

Клінічна алергологія

Навчальна мета

Розуміти основні принципи діагностики та лікування алергологічних захворювань згідно сучасних рекомендацій.

Знання

Уміння

1. Методи обстеження при алергологічних захворюваннях. Значення лабораторних та інструментальних методів обстеження в діагностиці захворювань.
2. Знати класифікацію алергічних реакцій із врахуванням швидкості їх розвитку, механізмів та типів гіперчутливості.
3. Знати покази і протипокази до проведення алергологічних тестів.
4. Знати методи проведення таких провокаційних тестів, як назальний, кон'юнктивальний, інгаляційний, під'язичний, шкірний.
5. Знати лабораторні методи діагностики алергічних захворювань.
6. Знати епідеміологію, класифікацію, основні клінічні прояви алергічного риніту.
7. Знати симптоматичні та патогенетичні методи лікування алергічного риніту.
8. Знати про екзогенний і ендогенний дерматити, їх клінічні прояви, діагностичні критерії, немедикаментозні та медикаментозні методи лікування.
9. Знати про алергічні та неалергічні і рідкісні форми кропив'янки, її диференційну

1. Вміти провести фізикальне, лабораторне та інструментальне обстеження хворих з алергологічними захворюваннями.
2. Вміти трактувати результати лабораторних методів діагностики алергічних реакцій.
3. Вміти провести диференційну діагностику алергологічного риніту з іншими його варіантами
4. Вміти провести алергологічне обстеження хворого з підозрою на atopічний дерматит і вибрати найбільш оптимальний об'єм лікування.
5. Вміти оцінити дані анамнезу, об'єктивного обстеження для постановки діагнозу кропив'янки.
6. Вміти провести диференціальну діагностику харчової алергії з іншими захворюваннями, які дають аналогічну клінічну картину.
7. Вміти визначити ступінь важкості анафілактичного шоку.
8. Вміти провести диференціальну

<p>діагностику з іншими еритематозними ураженнями шкіри, методи лікування.</p> <p>10. Знати системні та органоспецифічні реакції на харчові продукти, їх диференціальну діагностику з іншими видами небажаних реакцій на їжу.</p> <p>11. Знати основні симптоми, критерії ступеня важкості анафілактичного шоку.</p> <p>12. Знати основні клінічні синдроми медикаментозної хвороби.</p> <p>13. Знати причинно-значимі групи ліків, здатні викликати ті чи інші прояви медикаментозної алергії.</p> <p>14. Знати основні групи алергенів, здатні викликати гіперреактивність бронхів.</p> <p>15. Знати діагностичні критерії верифікації, визначення ступенів важкості перебігу бронхіальної астми.</p> <p>16. Знати клінічну фармакологію засобів, що застосовуються при лікуванні хворих з бронхіальною астмою в залежності від ступеня важкості.</p> <p>17. Знати основні напрямки лікування і профілактики алергічних захворювань</p> <p>18. Знати принципи надання невідкладної терапії при алергічних захворюваннях.</p>	<p>діагностику з гострими захворюваннями, які супроводжуються артеріальною гіпотензією, порушенням дихання і свідомості.</p> <p>9. Вміти надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоці.</p> <p>10. Вміти надати невідкладну допомогу при кропив'янці, набряку Квінке,</p> <p>11. гіперсенситивному васкуліті.</p> <p>12. Вміти на основі клінічних симптомів та параметрів оцінки функції зовнішнього дихання оцінити ступінь важкості бронхіальної астми та надати невідкладну допомогу при нападі бронхіальної астми.</p> <p>13. Вміти провести диференціальну діагностику з гострими захворюваннями, які супроводжуються артеріальною гіпотензією, порушенням дихання і свідомості.</p> <p>14. Вміти надати невідкладну допомогу при анафілактичному шоці, кропив'янці, набряку Квінке, гіперсенситивному васкуліті.</p>
--	--

Практичні навички/компетентності

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів та маніпуляцій, надання необхідної допомоги	В	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференційної діагностики)	В	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	В	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	А	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	А	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	В	

7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	В	
8	Проведення та аналіз спірометрії	А	
9	Проведення та аналіз пікфлоуметрії	А	
10	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	Д	
11	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	С	
Курс (блок) 08		Хвороби органів кровотворення	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування гематологічних хворих згідно сучасних рекомендацій.	
Знання		Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> Знати методи обстеження гематологічних хворих, основні ланки схеми кровотворення; принципи діагностики патології органів кровотворення Знати патогенетичну класифікацію анемії, принципи діагностики. Знати патогенетичні механізми, які призводять до збільшення лімфовузлів – лімфаденопатій Знати перелік захворювань, які супроводжуються синдромом лімфаденопатій та лікарська тактика при синдромі лімфаденопатій Знати етіопатогенетичні аспекти виникнення гемобластозів, діагностичні критерії гострих лейкозів. Знати діагностичні критерії хронічних мієлопроліферативних захворювань, принципи діагностики та тактику терапевта Знати лабораторну та клінічну діагностику порушень первинного (тромбоцитарно-судинного) гемостазу та вторинного (плазмового) гемостазу; сучасну класифікацію геморагічних захворювань Знати основні причини виникнення ДВЗ як синдрому, що ускладнює життєво-небезпечні стани; лабораторну та клінічну діагностику фаз ДВЗ-синдрому Знати клінічні ознаки ступеня крововтрати; препарати інфузійно-трансфузійної терапії Знати принципи надання невідкладної допомоги гематологічним хворим. 		<ol style="list-style-type: none"> Вміти провести анамнестичне і фізикальне обстеження пацієнта з патологією органів кровотворення Вміти інтерпретувати результати додаткових методів обстеження пацієнта з патологією органів кровотворення Вміти тлумачити патологічні зміни в аналізі крові, мієлограмі Вміти інтерпретувати результати додаткових методів обстеження пацієнтів з анеміями, що найчастіше трапляються в практиці лікаря-терапевта Вміти провести послідовне Пальпаторне дослідження лімфатичних вузлів; інтерпретувати результати, отримані при пальпації. Вміти тлумачити патологічні зміни в аналізі крові та біоптату лімфовузла Вміти інтерпретувати результати додаткових методів обстеження пацієнтів з підозрою на гемобластоз Вміти сформулювати клінічний діагноз, призначити адекватне лікування хворому із геморагічними захворюваннями. Вміти тлумачити патологічні зміни в аналізі крові при різних стадіях ДВЗ-синдрому, сформулювати клінічний діагноз, встановити стадію та призначити адекватне лікування ДВЗ-синдрому, відповідно до стадії. Вміти провести інфузійно-трансфузійну терапію Вміти надати невідкладну допомогу гематологічним хворим. 	

Практичні навички/компетентності			
№	Перелік практичних навичок/компетентностей	Рівень оволодіння	Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)
1	Оцінка тяжкості стану пацієнта, визначення обсягу та послідовності необхідних медичних заходів таманіпуляцій, надання необхідної допомоги	B	
2	Проведення клінічного обстеження пацієнта (анамнез, фізикальне обстеження, виявлення загальних та специфічних ознак захворювання, проведення диференційної діагностики)	B	
3	Призначення плану обстеження, визначення об'єму та оцінка результатів лабораторного і інструментального обстеження пацієнта	B	
4	Обґрунтування необхідності спеціальних методів обстеження пацієнта	A	
5	Визначення показів до госпіталізації пацієнта та організація її	A	
6	Встановлення і формулювання клінічного діагнозу, плану і тактики ведення пацієнта, призначення адекватного лікування згідно існуючих клінічних протоколів надання медичної допомоги	B	
7	Оформлення медичної документації згідно законодавства з охорони здоров'я України	B	
8	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	D	
9	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	C	
10	Переливання крові та кровозамінників	C	
11	Визначення групи та резус-належності крові	A	
Курс (блок) 09		Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та лікування захворювань ендокринної системи та обміну речовин згідно сучасних рекомендацій.	

<i>Знання</i>	<i>Уміння</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основні методи обстеження хворих з ендокринною патологією. 2. Знати основи захворювань гіпоталамо-гіпофізарної системи: етіологію, патогенез, особливості клініки, діагностики та лікування гіпоталамічного синдрому, 3. гіпопітуїтаризму, акромегалії, хвороби Іценко-Кушинга, гіперпролактинемії, нецукрового діабету. 4. Знати особливості перебігу хвороб щитоподібної залози: клініко-діагностичні критерії порушень функціонального стану (гіпертиреоз, гіпотиреоз), йододефіцитних захворювань, структурних змін (вузловий зоб) та запальних станів щитоподібної залози (тиреїдити). 5. Знати етіопатогенетичні основи таклініко-діагностичні критерії цукрового діабету, особливості перебігу цукрового діабету 1 і 2 типу, механізми розвитку та клінічні прояви ускладнень. 6. Знати причини виникнення, механізми розвитку та відмінні ознаки гострих порушень вуглеводного обміну, в т.ч. кетоацидотичної, гіперосмолярної, лактацидеміної та гіпоглікемічної коми, основи інтенсивної терапії коматозних станів при цукровому діабеті. 7. Знати етіопатогенетичні та клінічні особливості захворювань наднирників: хвороби Адісона, синдрому Іценко-Кушинга, первинного гіперальдостеронізму, феохромоцитом. 8. Знати патогенетичні та гормональні особливості різних типів ожиріння, діагностичні критерії метаболічного синдрому Х, сучасні методи лікування надмірної ваги та супутніх метаболічних розладів. 9. Знати основи фізіологічного та патологічного клімаксу, особливості дисгормонального статусу в перименопаузі, режим симптоматичної та замісної гормональної терапії, клініко-діагностичні критерії остеопорозу та сучасні лікувальні заходи при втраті мінеральної щільності кістки. 10. Знати основи інтенсивної терапії і реанімації при ендокринних захворюваннях, в т.ч. притиреотоксичній кризі, гіпотиреоїдній комі, гострій наднирниковій недостатності, можливі ускладнення та особливості невідкладних 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти провести фізикальне та лабораторно-інструментальне обстеження хворих із захворюваннями ендокринної системи та обміну речовин 2. Вміти визначити діагностичні критерії дисфункції гіпоталамо-гіпофізарної системи та обрати відповідну лікувальну тактику 3. Вміти оцінити результати інструментальних (в т.ч. УЗД, сцинтиграфія, ТАПБ) та лабораторних (гормональні, запальні маркери) методів дослідження та застосувати відповідну корегуючу терапію. 4. Вміти діагностувати порушення вуглеводного обміну, оцінити результати глікемічної кривої, призначити і відкорегувати гіпоглікемізуючу терапію при 1 та 2 типі цукрового діабету, провести корекцію діабетичних ускладнень. 5. Вміти застосувати диференційований підхід до вибору заходів інтенсивної терапії при різних видах гострих порушень вуглеводного обміну. 6. Вміти діагностувати дисфункцію наднирникових залоз, оцінити результати лабораторно-інструментальних обстежень, надати невідкладну допомогу при катехоламіновому та аддисонічному кризах. 7. Вміти оцінити ступінь надмірної ваги, виявити супутні метаболічні порушення, надати відповідні рекомендації щодо модифікації способу життя, оцінити наявність показів до фармакологічного та хірургічного лікування ожиріння. 8. Вміти оцінити ступінь перименопаузальних гормональних проявів та вираженість порушень кальцієво-фосфорного обміну, призначити відповідний перелік обстежень, оцінити можливості та ризики гормональної замісної терапії. 9. Вміти застосувати диференційований підхід до діагностики та лікування гострих дисгормональних станів у відповідності до чинних діагностично-лікувальних алгоритмів.

заходів при недостатності чи надлишку відповідних гормонів.			
Практичні навички/компетентності			
№	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів;	С	
2	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	В	
3	Введення назогастрального зонда	С	
4	Катетеризація сечового міхура	В	
5	Оцінка даних лабораторних досліджень при захворюваннях ендокринної системи	А	
6	Оцінка даних візуальних методів дослідження внутрішніх органів (рентгенологічного, ультрасонографічного, КТ, МРТ, сцинтиграфії)	А	
Курс (блок) 10		Інтенсивна терапія. Невідкладні стани.	
Навчальна мета		Розуміти основні принципи діагностики та інтенсивної терапії при невідкладних станах згідно сучасних рекомендацій.	
Знання		Уміння	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Знати основні принципи надання невідкладної допомоги, її етичні та юридичні аспекти; засади серцево-легеневої реанімації у різних вікових групах. 2. Знати клініко-діагностичні ознаки зупинки кровообігу та дихання, алгоритми надання невідкладної допомоги при цих станах. 3. Знати клініко-діагностичні критерії гострого коронарного синдрому та алгоритм невідкладних заходів згідно чинних наказів та алгоритмів. 4. Знати патофізіологічні механізми розвитку пароксизмальних порушень ритму та провідності серця, їх клінічні прояви та ЕКГ- ознаки. 5. Знати причини розвитку та клінічні ознаки гострої серцевої недостатності, основні засади невідкладної допомоги. 6. Знати клініко-діагностичні ознаки, основи диференційованого підходу до надання невідкладної допомоги при неускладнених та ускладнених гіпертензивних кризах (гострі розлади мозкового кровообігу, 		<ol style="list-style-type: none"> 1. Вміти виконувати комплекс невідкладних заходів (конікотомія, трахеотомія, ШВЛ, непрямий та прямий масаж серця, дефібриляція серця, пункція серця) згідно сучасних чинних алгоритмів. 2. Вміти виконувати непрямий та прямий масаж серця, дефібриляцію, ШВЛ, визначати ознаки ефективності реанімаційних заходів та підстави для припинення реанімаційних дій. 3. Вміти визначити маршрут пацієнта з гострим коронарним синдромом, контролювати рамки «терапевтичного вікна», застосувати необхідний обсяг невідкладних заходів. 4. Вміти знати ЕКГ та інтерпретувати її дані, надати відповідну до встановленого діагнозу невідкладну допомогу. 5. Вміти визначити клініко - діагностичні симптоми гострої серцевої недостатності, надати невідкладну допомогу згідно встановленого 	

<p>гострий коронарний синдром, гостра гіпертензивна енцефалопатія, розшаровуюча аневризма аорти, еклампсія).</p> <p>7. Знати основні причини виникнення колаптоїдних станів, їх клінічні ознаки, особливості перебігу та комплекс невідкладних заходів.</p> <p>8. Знати етіопатогенетичні основи виникнення шоківих станів, особливості перебігу та ускладнення кардіогенного шоку, основні принципи терапії шоківих станів.</p> <p>9. Знати поняття «синкопе», причини та клініко-діагностичні ознаки втрати свідомості, диференційований підхід до надання невідкладної допомоги.</p> <p>10. Знати основи клініки і діагностики гострих розладів мозкового кровообігу (з урахуванням шкали FAST), межі «терапевтичного вікна» для ургентного виконання тромболізу, покази та основні протипокази до тромболітичної терапії.</p> <p>11. Знати причини розвитку та клініко-діагностичні особливості епілептичних та неепілептиформних пароксизмальних станів, алгоритм невідкладних заходів та профілактики ускладнень.</p> <p>12. Знати етіопатогенетичні основи виникнення гострих психічних розладів, клінічні особливості перебігу, алгоритм проведення невідкладних заходів, правовий та етичний аспекти надання допомоги при гострих психічних станах.</p> <p>13. Знати прояви та клініко-діагностичні особливості епілептичного статусу.</p> <p>14. Знати прояви та особливості перебігу абстинентного синдрому, алкогольного делірію, алкогольної коми.</p> <p>15. Знати причини розвитку та клініко-діагностичні особливості перебігу гострої дихальної недостатності (вт.ч. астматичний статус, стеноз гортані, ларинготрахеїт, пневмоторакс тощо).</p> <p>16. Знати причини розвитку, клініко-діагностичні ознаки та алгоритм невідкладних заходів при наявності крові у випорожненнях.</p> <p>17. Знати причини виникнення, механізми розвитку та відмінні ознаки гострих порушень вуглеводного обміну, в т.ч. кетоацидотичної, гіперосмолярної, лактацидеміної та гіпоглікемічної коми, основи інтенсивної терапії коматозних станів).</p> <p>18. Знати основи інтенсивної терапії і</p>	<p>алгоритму.</p> <p>6. Вміти надати невідкладну допомогу хворому знеускладненим та ускладненим гіпертензивним кризом.</p> <p>7. Вміти надати невідкладну допомогу хворому в стані колапсу, попередити можливі ускладнення.</p> <p>8. Вміти визначити причини виникнення кардіогенного шоку, визначити маршрут пацієнта, надати невідкладну допомогу</p> <p>9. Вміти виконати алгоритм невідкладних заходів при втраті свідомості пацієнтом, зважаючи на ймовірні причини розвитку синкопального стану.</p> <p>10. Вміти оцінити стан пацієнта за відповідними шкалами, визначити маршрут пацієнта, надати невідкладну допомогу, профілакувати розвиток ускладнень</p> <p>11. Вміти надати невідкладну допомогу при судомному синдромі, профілакувати ускладнення.</p> <p>12. Вміти надати невідкладну допомогу хворому з гострими психічними розладами згідно чинних наказових форм.</p> <p>13. Вміти надати невідкладну допомогу хворому в епістатусі, попередити розвиток ускладнень</p> <p>14. Вміти виконати передбачену протоколом інтенсивну терапію станів, обумовлених вживанням алкоголю</p> <p>15. Вміти надавати невідкладну допомогу та проводити інтенсивну терапію в рамках протоколу «контроль дихальних шляхів»</p> <p>16. Вміти визначити ймовірні причини наявності крові у випорожненнях та застосувати відповідний алгоритм невідкладних заходів.</p> <p>17. Вміти застосувати диференційований підхід до вибору заходів інтенсивної терапії при різних видах гострих порушень вуглеводного обміну.</p> <p>18. Вміти застосувати диференційований підхід до діагностики та лікування гострих дисгормональних станів у відповідності до чинних діагностично-лікувальних алгоритмів.</p> <p>19. Вміти надати невідкладну допомогу пацієнту в стані анафілаксії з урахуванням положень протоколу «контроль дихальних шляхів», провести інтенсивну терапію, попередити розвиток ускладнень.</p> <p>20. Вміти застосувати засоби</p>
---	--

<p>реанімації при. при тиреотоксичній кризі, гіпотиреоїдній комі, гострій наднирниковій недостатності, можливі ускладнення та особливості невідкладних заходів при недостатності чи надлишку відповідних гормонів.</p> <p>19. Знати етіопатогенетичні основи та особливості перебігу гострих алергічних станів, у т.ч. анафілаксії (набряк гортані, набряк Квінке, анафілактичний шок), гострій шкірній висипці.</p> <p>20. Знати особливості виникнення та клінічного перебігу гострих радіаційних уражень, засоби індивідуального захисту та засади власної безпеки в умовах іонізуючого опромінення, основи організації допомоги при масових гострих радіаційних ураженнях.</p> <p>21. Знати основи організації допомоги при промислових отруєннях та гострих професійних отруєннях, основні принципи антидотної терапії.</p> <p>22. Знати основи організації допомоги при гострих побутових отруєннях, гострих медикаментозних отруєннях, укусах і вжаленнях.</p> <p>23. Знати основні засади організації невідкладної допомоги при особливо небезпечних інфекціях (чума, холера, контагіозні геморагічні гарячки, жовта гарячка).</p> <p>24. Знати механізми виникнення політравми, клініко-діагностичні ознаки краш-синдрому та травматичного шоку, алгоритм невідкладної допомоги та обсяг інтенсивної терапії.</p> <p>25. Знати основи транспортної іммобілізації при різних видах травматичних пошкоджень.</p> <p>26. Знати механізми виникнення та особливості уражень спричинених впливом холодного середовища (переохолодження, обмороження), основні невідкладні заходи при вказаних станах.</p> <p>27. Знати механізми виникнення травм, спричинених дією електричного струму (в т.ч., удар блискавкою, травми від зброї з електричним зарядом) та особливості пошкоджень при зануренні на глибину.</p> <p>28. Знати механізми виникнення та особливості уражень спричинених впливом теплого середовища (гіпертермічний синдром, тепловий удар, опіки), основні невідкладні заходи при вказаних станах.</p> <p>29. Знати етіопатогенетичні особливості шоківих станів (в т.ч. геморагічного,</p>	<p>індивідуального захисту ґрунтуючись на засадах безпеки перебування в умовах іонізуючого опромінення, організувати та надати невідкладну допомогу потерпілим внаслідок гострих радіаційних уражень</p> <p>21. Вміти надати невідкладну допомогу та забезпечити інтенсивну терапію при гострих промислових отруєннях, застосувати антидотну терапію і/або уніфіковану невідкладну допомогу при отруєнні, якщо отрута невідома</p> <p>22. Вміти надати невідкладну допомогу та забезпечити інтенсивну терапію при гострих побутових і медикаментозних отруєннях, укусах і вжаленнях, застосувати антидотну терапію і/або уніфіковану невідкладну допомогу при отруєнні, якщо отрута невідома</p> <p>23. Вміти застосувати інтегрований підхід при підозрі на особливо небезпечне інфекційне захворювання, організувати та надати відповідну невідкладну допомогу.</p> <p>24. Вміти діагностувати травматичний/больовий шок у пацієнта з політравмою, визначити обсяг першочергових заходів з урахуванням положень протоколу «контроль болю»</p> <p>25. Виконати транспортну іммобілізацію при різних видах травматичних пошкоджень, діагностувати ознаки травматичного/больового шоку, надати невідкладну допомогу з урахуванням положень протоколу «контроль болю»</p> <p>26. Вміти надати невідкладну допомогу при системному/локальному переохолодженні, обмороженні, провести реанімаційні заходи в умовах зниженої температури тіла.</p> <p>27. Вміти надати невідкладну допомогу при станах спричинених дією електричного струму, виконати комплекс реанімаційних заходів при утопленні.</p> <p>28. Вміти надати невідкладну допомогу при гіпертермічному синдромі, тепловому ударі та опіках.</p> <p>29. Вміти розпізнати ознаки шоківих стану, провести відповідну інтенсивну терапію, попередити розвиток ускладнень</p> <p>30. Вміти надати невідкладну допомогу хворому з кровотечею, переливати кров та її компоненти.</p> <p>31. Вміти надати невідкладну допомогу та</p>
---	--

<p>травматичного, гіповолемічного) та основні принципи інтенсивної терапії.</p> <p>30. Знати клініко-діагностичні особливості кровотеч, принципи визначення об'єму крововтрати, основні засади трансфузіології</p> <p>31. Знати етіопатогенетичні та клінічні особливості перебігу гострої печінкової недостатності.</p> <p>32. Знати причини та механізм гострого пошкодження нирок, клініко-діагностичні ознаки гострої ниркової недостатності.</p> <p>33. Знати етіопатогенетичні механізми виникнення та клінічні прояви гострої затримки сечі і гематурії</p> <p>34. Знати особливості та причини виникнення гострого абдомінального болю та напруження м'язів передньої черевної стінки.</p> <p>35. Знати особливості та причини виникнення гострого венозного тромбозу, засади невідкладної (тромболітичної) терапії</p>	<p>провести інтенсивну терапію хворому з гострою печінковою недостатністю</p> <p>32. Вміти провести комплекс невідкладних заходів пацієнту з гострим пошкодженням нирок, визначити покази/протипокази до діалізу</p> <p>33. Провести катетеризацію сечового міхура, визначити маршрут пацієнта з гематурією</p> <p>34. Визначити обсяг лікувально-діагностичних заходів та інтенсивної терапії при підозрі на гострий живіт»</p> <p>35. Визначити маршрут пацієнта з підозрою на глибокий венозний тромбоз, покази/протипокази до тромболітичної/антикоагулянтної терапії</p> <p>36. Визначити обсяг лікувально-діагностичних заходів та інтенсивної терапії у хворих із гострим болем</p> <p>37. промежини/тазової ділянки</p> <p>38. Виконати реанімаційні заходи у дітей першого року життя.</p>
---	---

Практичні навички/компетентності

<i>№</i>	<i>Перелік практичних навичок/компетентностей</i>	<i>Рівень оволодіння</i>	<i>Обов'язкова кількість маніпуляцій, медичних процедур (за можливості визначення)</i>
1	Серцево-легенево-церебральна реанімація	D	
2	Дефібриляція	D	
3	Конікотомія, трахеотомія	C	
4	Визначення групи та резус-належності крові	D	
5	Переливання крові та кровозамінників	D	
6	Проведення підшкірного, внутрішньо-шкірного, дом'язевого, довенного введення медикаментозних препаратів	D	
7	Проведення пункції та катетеризації периферичної вени	D	
8	Проведення торакоцентезу	C	
9	Проведення лапароцентезу	C	
10	Введення назогастрального зонда	D	
11	Катетеризація сечового міхура	D	

**СУМІЖНІ І ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ
СУМІЖНІ ДИСЦИПЛІНИ**

<i>код</i>	<i>Назва програми</i>	<i>Обсяг програми (кількість годин, симуляційне навчання, тощо)</i>
10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани.	Практична частина: 624 год / 20,8 кредитів ECTS Освітня частина: 48 год / 1,6 кредитів ECTS
12	Медицина надзвичайних ситуацій	Освітня частина: 18 год / 0,6 кредитів ECTS
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити. СНІД.	Практична частина: 36 год / 1,2 кредити ECTS Освітня частина: 12 год / 0,4 кредитів ECTS
14	Фтизіатрія	Практична частина: 36 год / 1,2 кредити ECTS

12. Медицина надзвичайних ситуацій.

Організація лікувально-евакуаційного забезпечення в осередках катастроф, медичне сортування потерпілих, у тому числі під час військових дій. Організація роботи спеціалізованих медичних бригад, кваліфікована медична допомога потерпілим в умовах природних, техногенних катастроф мирного часу та під час військових дій. Організація допомоги при промислових отруєннях. Політравма. Транспортна іммобілізація. Організація невідкладної допомоги при аваріях і катастрофах.

13. Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити, СНІД. Особливо небезпечні інфекції. Імунопрофілактика.

Харчові токсикоінфекції. Ботулізм. Шигельоз. Сальмонельоз. Черевний тиф та паратифи. Гельмінтози. Грип та інші гострі респіраторні вірусні інфекції. Менінгококова інфекція. Дифтерія. «Дитячі» повітряно-краплинні інфекції у дорослих. Герпес-вірусні інфекції. Лептоспіроз. Геморагічна гарячка з нирковим синдромом. Малярія. Висипний тиф. Бруцельоз. Бешіха. Сибірка. Правець. Сказ. Гострі та хронічні вірусні гепатити. ВІЛ-інфекція, СНІД. СНІД-асоційовані інфекції та інвазії. Тактика лікаря при виявленні особливо небезпечних інфекцій. Організація невідкладної допомоги при особливо небезпечних інфекціях (чума, холера, контагіозні геморагічні гарячки, жовта гарячка). Імунопрофілактика. Коронавірусна хвороба covid-19

14. Фтизіатрія. ДОТС-стратегія.

Організація боротьби з туберкульозом на сучасному етапі. Методи діагностики хворих на туберкульоз. Клінічні форми туберкульозу органів дихання. Диференційна діагностика хворих на туберкульоз. Методи профілактики лікування туберкульозу. Туберкульоз інших органів і систем. Принципи ДОТС- стратегії.

ДОДАТКОВІ ПРОГРАМИ.

Паліативна медицина.

Визначення паліативної допомоги. Етичні принципи паліативної допомоги. Історія хоспісного руху. Первинна і загальна паліативна допомога, покази до спеціалізованої паліативної допомоги. Медико-соціальна реабілітація, надання медичної допомоги інкурабельним хворим в амбулаторно-поліклінічних умовах та стаціонарах. Адекватне знеболення і усунення інших симптомів у невиліковних хворих. Психологічна підтримка родичів хворих із важкими прогресуючими захворюваннями.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

(практична підготовка лікарів-інтернів на базі стажування)

Практична лікарська діяльність лікарів-інтернів за спеціальністю “Внутрішні хвороби” на базі стажування (заочна частина інтернатури) включає загальну базу та стаціонарну службу внутрішніх хвороб.

Тривалість 16 місяців (2496 годин, 83,2 кредити ECTS).

1-ий рік навчання – 8 місяців (1248 годин, 41,6 кредити ECTS).

2-ий рік навчання – 8 місяців (1248 годин, 41,6 кредити ECTS).

код	Назва курсу навчальної програми	1 рік навчання		2 рік навчання	
		години	кредити ECTS	години	кредити ECTS
01	Організація терапевтичної допомоги населенню	12	0,4	6	0,2
02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	108	3,6	312	10,4
03	Хвороби серцево-судинної системи	144	4,8	312	10,4
04	Ревматичні хвороби	36	1,2	36	1,2
05	Хвороби органів травлення	144	4,8	312	10,4
06	Хвороби нирок	30	1	36	1,2
07	Клінічна алергологія	-	-	36	1,2
08	Хвороби органів кровотворення	-	-	36	1,2
09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	36	1,2	108	3,6
10	Інтенсивна терапія.	312	10,4	-	-
10	Невідкладні стани	312	10,4	-	-
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити. СНІД.	36	1,2		
14	Фтизіатрія	36	1,2	-	-
	Онкологічні захворювання	36	1,2	54	1,8
	Проміжна атестація	6	0,2	-	-
	Всього	1248	41,6	1248	41,6

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Внутрішні хвороби» на кафедрі
 внутрішньої медицини (очна частина інтернатури).

Тривалість навчання – 6 місяців, 936 годин, 31,2 кредити ECTS.

код	Назва курсу	Тривалість навчання, години/ кредити ECTS					
		1-й рік		2-й рік		Разом	
		години	кредити ECTS	години	кредити ECTS	години	кредити ECTS
1. Внутрішні хвороби							
01	Організація терапевтичної допомоги населенню	12	0,4	-	-	12	0,4
02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	108	3,6	-	-	108	3,6
03	Хвороби серцево-судинної системи	144	4,8	-	-	144	4,8
04	Ревматичні хвороби	78	2,6	-	-	78	2,6
05	Хвороби органів травлення	108	3,6	-	-	108	3,6
06	Хворобинирок		-	78	2,6	78	2,6
07	Клінічна алергологія		-	72	2,4	72	2,4
08	Хвороби органів кровотворення		-	72	2,4	72	2,4
09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин		-	78	2,6	78	2,6
10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани			48	1,6	48	1,6
11	Немедикаментозні методи лікування. Побічна дія ліків.			36	1,2	36	1,2
2. Суміжні дисципліни							
12	Медицина надзвичайних ситуацій			18	0,6	18	0,6
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити, СНІД. Особливо небезпечні інфекції. Імунопрофілактика.			12	0,4	12	0,4
3. Додаткові програми							
1	Паліативна допомога			36	1,2	36	1,2
	Базовий Контроль знань	6	0,2	-		6	0,2
	Підсумковий піврічний контроль знань	12	0,4	-		12	0,4

	Ліцензований іспит «Крок-3»	-		6	0,2	6	0,2
	Державна атестація	-		12	0,4	12	0,4
	Разом	468	15,6	468	15,60	936	31,2

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Внутрішні хвороби» на
кафедрі внутрішньої терапії і суміжних кафедрах
(очна частина інтернатури, 1-й рік навчання).

Тривалість навчання – 3 місяці (вересень-листопад, 468 години).

код	Назва курсу	Кількість годин			
		лекції	практичні заняття	семінари	разом
1. Внутрішні хвороби					
01	Організація терапевтичної допомога населенню	4	2	6	12
02	Хвороби органів дихання та професійні хвороби	8	30	70	108
03	Хвороби серцево-судинної системи	12	32	100	144
04	Ревматичні хвороби	6	20	52	78
05	Хвороби органів травлення	8	30	70	108
2. Суміжні дисципліни					
	Базовий контроль знань				6
	Підсумковий піврічний контроль знань				12
Разом		38	114	29856	468

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
 підготовки лікарів-інтернів за спеціальністю «Внутрішні хвороби» на
 кафедрі внутрішньої медицини і суміжних кафедрах
 (очна частина інтернатури, 2-й рік навчання).

Тривалість навчання – 3 місяці (травень-червень, 468 години).

<i>код</i>	<i>Назва курсу</i>	<i>Кількість годин</i>			
		<i>лекції</i>	<i>практичні заняття</i>	<i>семінари</i>	<i>Разом</i>
1. Внутрішні хвороби					
06	Хвороби нирок	6	20	52	78
07	Клінічна алергологія	6	14	52	72
08	Хвороби органів кровотворення	6	14	52	72
09	Хвороби ендокринної системи та обміну речовин	6	20	52	78
10	Інтенсивна терапія. Невідкладні стани	6	10	32	48
11	Немедикаментозні методи лікування. Побічна дія ліків.	6	-	30	36
2. Суміжні дисципліни					
12	Медицина надзвичайних ситуацій	4	-	14	18
13	Інфекційні хвороби. Вірусні гепатити, СНІД. Особливо небезпечні інфекції. Імунопрофілактика.	4	-	8	12
3. Додаткові програми					
1	Паліативна допомога	6	6	24	36
	Ліцензований іспит «Крок-3»	-			6
	Державна атестація	-			12
Разом		50	84	316	468

**ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ДОКУМЕНТІВ, НА ЯКИХ
БАЗУЄТЬСЯ ПРИМІРНА ПРОГРАМА, РЕКОМЕНДОВАНА
ЛІТЕРАТУРА, ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ**

1. Adamina M, Bonovas S, Raine T, et al. ECCO guidelines on therapeutics in Crohn's disease: surgical treatment. J Crohns Colitis. 2019 Nov 19. pii:jjz187. <https://academic.oup.com/ecco-jcc/advance-article/doi/10.1093/ecco-jcc/jjz187/5631809>
2. Al-Toma A, Volta U, Auricchio R, et al. European Society for the Study of Coeliac Disease (ESsCD) guideline for coeliac disease and other gluten-related disorders. United European Gastroenterol J. 2019 Jun;7(5):583- <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2050640619844125>
3. American Academy of Family Physicians. Diagnosis of venous thromboembolism - clinical practice guideline (endorsed March 2019). <https://www.aafp.org/patient-care/clinical-recommendations/all/venous-thromboembolism1.html>
4. Arasaradnam RP, Brown S, Forbes A, et al. Guidelines for the investigation of chronic diarrhoea in adults: British Society of Gastroenterology, 3rd edition. Gut. 2018 Apr <http://gut.bmj.com/content/early/2018/04/13/gut.jnl-2017-315909>
5. Ashby, D., Borman, N., Burton, J. et al. Renal Association Clinical Practice Guideline on Haemodialysis. BMC Nephrol 20, 379 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12882-019-1527-3>
6. Beck DL. New ACC Guidance on CVD Risk Reduction in Diabetes. Medscape Medical News. 2020 Aug 5. <https://www.medscape.com/viewarticle/935218>
7. Bible KC, Kebebew E, Brierley J, et al. 2021 American Thyroid Association guidelines for management of patients with anaplastic thyroid cancer. Thyroid. 2021 Mar;31(3):337-386. Available at: <https://www.liebertpub.com/doi/10.1089/thy.2020.0944>.
8. Boggs W. New Guideline Recommends Early Combination Therapy for Type Diabetes. Reuters Health Information. 2020 Sep <https://www.medscape.com/viewarticle/936669>
9. Burton, J.O., Goldsmith, D.J., Ruddock, N. et al. Renal association commentary on the KDIGO (2017) clinical practice guideline update for the diagnosis, evaluation, prevention, and treatment of CKD-MBD. BMC Nephrol 19, 240 (2018). <https://doi.org/10.1186/s12882-018-1037-8>
10. [Canil, Ch.](#), [Kapoor, A.](#), [Basappa N. S.](#), [Bjarnason, G.](#), [Bossé, D.](#), [Dudani, Sh.](#), ... [Hotte, S. J.](#) Management of advanced kidney cancer: Kidney Cancer Research Network of Canada (KCRNC) consensus update 2021. Can Urol Assoc J, 2021. 15(4):84-97. doi: 10.5489/cuaj.7245.
11. Chadban, S. J., Ahn, C., Axelrod, D. A., Foster, B. J., Kasiske, B. L., Kher, V., ... Knoll, G. A. (2020). KDIGO Clinical Practice Guideline on the Evaluation and Management of Candidates for Kidney Transplantation. Transplantation, 104, S11– S103. doi:10.1097/tp.0000000000003136
12. Chapman MH, Thorburn D, Hirschfield GM, et al. British Society of Gastroenterology and UK-PSC guidelines for the diagnosis and management of primary sclerosing cholangitis. Gut. 2019 Aug;68(8):1356- 1378. <https://gut.bmj.com/content/68/8/1356>
13. Cheng H-Y, Jian S-W, Liu D-P, Ng T-C, Huang W-T, Lin H-H, et al. Contact tracing assessment of COVID-19 transmission dynamics in Taiwan and risk at different exposure

- periods before and after symptom onset. *JAMA Intern Med.* 2020; 180:1156. <https://doi.org/10.1001/jamainternmed.2020.2020>
14. Cheung, A. K., Chang, T. I., Cushman, W. C., Furth, S. L., Hou, F. F., Ix, J. H., ... Mann, J. F. E. (2021). KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Blood Pressure in Chronic Kidney Disease. *Kidney International*, 99(3), S1– S87. doi:10.1016/j.kint.2020.11.003
  15. Clinical Guidelines for Organ Transplantation from Deceased Donors (the Clinical Guidelines, The Transplantation Society of Australia and New Zealand), 2021. Available from: <https://tsanz.com.au/guidelinesethics- documents/organallocationguidelines.htm>
  16. Colombo M. EASL clinical practice guidelines for the management of occupational liver diseases. *Liver Int.* 2020 Feb;40 Suppl 1:136- <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/liv.14349>
  17. Dalekos GN, Koskinas J, Papatheodoridis GV. Hellenic Association for the Study of the Liver Clinical Practice Guidelines: Autoimmune hepatitis. *Ann Gastroenterol.* 2019 Jan-Feb. 32 (1):1- <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC30598587/>
  18. Dans M, Kutner JS, Agarwal R, et al. NCCN Guidelines® Insights: Palliative Care, Version 2.2021. *J Natl Compr Canc Netw.* 2021 Jul 28;19:780- <https://jncn.org/view/journals/jncn/19/7/article-p780.xml>
  19. Das SR, Everett BM, Birtcher KK, et al. 2020 Expert Consensus Decision Pathway on Novel Therapies for Cardiovascular Risk Reduction in Patients With Type 2 Diabetes: A Report of the American College of Cardiology Solution Set Oversight Committee. *J Am Coll Cardiol.* 2020 Jul <https://www.onlinejacc.org/content/76/9/1117>
  20. <https://www.onlinejacc.org/content/76/9/1117>
  21. Deininger MW, Shah NP, Altman JK, et al. Chronic Myeloid Leukemia, Version 2.2021, NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology. *J Natl Compr Canc Netw.* 2020 Oct 1;18(10):1385-415. <https://jncn.org/view/journals/jncn/18/10/article-p1385.xml>
  22. Doyle-Delgado K, Chamberlain JJ, Shubrook JH, Skolnik N, Trujillo J. Pharmacologic Approaches to Glycemic Treatment of Type 2 Diabetes: Synopsis of the 2020 American Diabetes Association's Standards of Medical Care in Diabetes Clinical Guideline. *Ann Intern Med.* 2020 Sep 1. <https://www.acpjournals.org/doi/10.7326/M20-2470>
  23. Dudley, J., Christian, M., Andrews, A. et al. Clinical practice guidelines standardisation of immunosuppressive and anti-infective drug regimens in UK paediatric renal transplantation: the harmonisation programme. *BMC Nephrol* 22, 312 (2021). <https://doi.org/10.1186/s12882-021-02460-5>
  24. EASL Clinical Practice Guidelines for the management of patients with decompensated cirrhosis. *J Hepatol.* 2018 Apr 10. [https://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278\(18\)31966-4/fulltext](https://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278(18)31966-4/fulltext)
  25. EASL Clinical Practice Guidelines: Drug-induced liver injury. *J Hepatol.* 2019
  26. Mar
  27. European Association for the Study of the Liver. ASL Clinical Practice
  28. Guidelines on non-invasive tests for evaluation of liver disease severity and prognosis – 2021 update. *J Hepatol.* 2021 Sep;75(3):659-689 <https://doi.org/10.1016/j.jhep.2021.05.025>
  29. Fass, Ronnie et al. AGA Clinical Practice Update on Functional Heartburn: Expert Review. *Gastroenterology*, Volume 158, Issue 8, 2286 – 2293. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2020.01.034>
  30. Fenaus P, Haase D, Santini V, et al. Myelodysplastic syndromes: ESMO Clinical Practice Guidelines for diagnosis, treatment and follow-up. *Ann Oncol.* 2021 Feb;32(2):142-

- [https://www.annalsofoncology.org/article/S0923-7534\(20\)43129-1/fulltext](https://www.annalsofoncology.org/article/S0923-7534(20)43129-1/fulltext)
31. Ferrara F, Bernardi M. 2021 BSH guidelines for the management of adult myelodysplastic syndromes: a practical approach to a challenging disease. *Br J Haematol.* 2021 Jul;194(2):235-
  32. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/bjh.17640>
  33. Feuerstein, Joseph D.Chachu, Karen et al. AGA Clinical Practice Guidelines on the Management of Moderate to Severe Ulcerative Colitis. *Gastroenterology*, Volume 158, Issue 5, 1450 – 1461. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2020.01.006>
  34. Fix, O. K., Hameed, B., Fontana, R. J., Kwok, R. M., McGuire, B. M., Mulligan, D. C., ... Chung, R. T. (2020). Clinical Best Practice Advice for Hepatology and Liver Transplant Providers During the COVID-19 Pandemic: AASLD Expert Panel Consensus Statement. *Hepatology*, 72(1), 287–304. doi:10.1002/hep.31281
  35. Fleseriu M, Biller BMK, Freda PU, et al. A Pituitary Society update to acromegaly management guidelines. *Pituitary.* 2021 Feb;24(1):1-13. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7864830/>
  36. Galsky, M. D., Balar, A. V., Black, P. C., Campbell, M. T., Dykstra, G. S., Grivas, P., ... Kamat, A. M. (2021). Society for Immunotherapy of Cancer (SITC) clinical practice guideline on immunotherapy for the treatment of urothelial cancer. *Journal for ImmunoTherapy of Cancer*, 9(7), e002552. doi:10.1136/jitc-2021-002552
  37. Garthwaite, E., Reddy, V., Douthwaite, S. et al. Clinical practice guideline management of blood borne viruses within the haemodialysis unit. *BMC Nephrol* 20, 388 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12882-019-1529-1>
  38. *Gastroenterology*, Volume 152, Issue 3, 648 – 664. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2016.12.027>
  39. *Gastroenterology*, Volume 156, Issue 3, 769 - 808.e29. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2018.12.008>
  40. Global initiative for chronic obstructive lung diseases. Pocket guide to COPD diagnosis, management and prevention. A guide for health care professionals, 2020 edition.- 48p.
  41. Global strategy for the diagnosis, management and prevention of chronic obstructive pulmonary diseases,2020.- 125p.
  42. Guidelines for the Diagnostic Cross Sectional Imaging and Severity Scoring of Chronic Pancreatitis. Working Group for the International Consensus Guidelines for Chronic Pancreatitis. *Pancreatology.* 2018 Oct.18(7):764- [https://www.pancreatology.net/article/S1424-3903\(18\)30662-8/fulltext](https://www.pancreatology.net/article/S1424-3903(18)30662-8/fulltext)
  43. Gupta, Samir et al. AGA Clinical Practice Guidelines on Management of Gastric Intestinal Metaplasia. *Gastroenterology*, Volume 158, Issue 3, 693 – 702. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2019.12.003>
  44. Herrine, Steven K. et al. AGA Technical Review on Initial Testing and Management of Acute Liver Disease
  45. Hirano I, Chan ES, Rank MA, et al. AGA Institute and the Joint Task Force on Allergy-Immunology Practice Parameters Clinical Guidelines for the Management of Eosinophilic Esophagitis. *Gastroenterology.* 2020 May;158(6):1776- [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(20\)30265-1/pdf?referrer=https%3A%2F%2Fwww.mdedge.com%2Fgihepnews%2Farticle%2F220328%2Fupper-gi-tract%2Faga-guideline-management-eosinophilic-esophagitis](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(20)30265-1/pdf?referrer=https%3A%2F%2Fwww.mdedge.com%2Fgihepnews%2Farticle%2F220328%2Fupper-gi-tract%2Faga-guideline-management-eosinophilic-esophagitis)
  46. Hoppe RT, Advani RH , Ai WZ, et al. Hodgkin Lymphoma, Version 2.2020, NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology. *J Natl Compr Canc Netw.* 2020 Jun;18(6):755-781.

- <https://jnccn.org/view/journals/jnccn/18/6/article-p755.xml>
47. <http://medstandart.net/browse/1725>
  48. <https://annals.org/aim/fullarticle/2758507/testosterone-treatment-adult-men-age-related-low-testosterone-clinical-guideline>
  49. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2019.12.053>
  50. <https://eje.bioscientifica.com/view/journals/eje/182/1/EJE-19-0893.xml>
  51. https://goldcopd.org/wp-content/uploads/2019/12/GOLD-2020-FINAL-ver1.2-03Dec19_WMV.pdf
  52. https://goldcopd.org/wp-content/uploads/2020/03/GOLD-2020-POCKET-GUIDE-ver1.0_FINAL-WMV.pdf
  53. https://journals.lww.com/ajg/Fulltext/2021/10000/ACG_Clinical_Guidelines_Management_of_Benign.13.aspx
  54. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2050640619849370>
  55. <https://www.atsjournals.org/doi/full/10.1164/rccm.201904-0717ST>
  56. [https://www.cghjournal.org/article/S1542-3565\(19\)31002-X/fulltext](https://www.cghjournal.org/article/S1542-3565(19)31002-X/fulltext)
  57. <https://www.dec.gov.ua/mtd/bronhialna-astma/>
  58. https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2013_555nakaz.pdf
  59. [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(21\)03031-6/fulltext](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(21)03031-6/fulltext)
  60. [https://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278\(19\)30129-1/fulltext](https://www.journal-of-hepatology.eu/article/S0168-8278(19)30129-1/fulltext)
  61. https://www.jstage.jst.go.jp/article/endocrj/advpub/0/advpub_EJ20-0025/_pdf/-char/en
  62. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8137769/>
  63. [https://www.sunrisemy.com/nakaz-moz-ukra%D1%97ni-157-vid-26-sichny\[a-2018-roku-moz-skasovalo-moralno-zastarili-formi-pervinno%D1%97-oblikovo%D1%97-dokumentaci%D1%97/](https://www.sunrisemy.com/nakaz-moz-ukra%D1%97ni-157-vid-26-sichny[a-2018-roku-moz-skasovalo-moralno-zastarili-formi-pervinno%D1%97-oblikovo%D1%97-dokumentaci%D1%97/)
  64. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0634282-14#Text>
  65. Hus, I., Salomon-Perzyński, A., Tomaszewicz, K., & Robak, T. (2020). The management of hematologic malignancies during the COVID-19 pandemic. *Expert Opinion on Pharmacotherapy*, 1–18. doi:10.1080/14656566.2020.1849143
  66. Husby S, Koletzko S, Korponay-Szabo, et al. European Society Paediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition guidelines for diagnosing coeliac disease 2020. *J Pediatr Gastroenterol Nutr.*2019 Oct
http://www.espgghan.org/fileadmin/user_upload/IBD/ESPGHAN_Celiac_Guidelines_2019.pdf
  67. Ikizler, T. A., Burrowes, J. D., Byham-Gray, L. D., Campbell, K. L., Carrero, J.-J., Chan, W., ... Cuppari, L. (2020). KDOQI Clinical Practice Guideline for Nutrition in CKD: 2020 Update. *American Journal of Kidney Diseases*, 76(3), S1–S107. doi:10.1053/j.ajkd.2020.05.006
  68. Ito Y, Onoda N, Okamoto T. The revised clinical practice guidelines on the management of thyroid tumors by the Japan Associations of Endocrine Surgeons: Core questions and recommendations for treatments of thyroid cancer. *Endocr J.* 2020 Apr 9.
  69. J.R. Garber, E. Papini, A. Frasoldati et al., American Association of Clinical Endocrinology And Associazione Medici Endocrinologi Thyroid Nodule Algorithmic Tool, *Endocrine Practice* 2021; 27 <https://doi.org/10.1016/j.eprac.2021.04.007>
  70. Jones, J. M.,Kracalik, I., Levi, M. E., Bowman III, J. S., Berger, J. J., Bixler, D., ... Basavaraju,S. V. Assessing Solid Organ Donors and Monitoring Transplant Recipients for Human Immunodeficiency Virus, Hepatitis B Virus, and Hepatitis C Virus Infection – U.S. Public Health Service Guideline, 2020. *Recommendations and Reports / June 26, 2020 / 69(4);1–16.*

72. K. V. Vlachovich, A. Sood. A 2019 Update on Occupational Lung Diseases: A Narrative Review // *Pulm. Ther.*, 2021 Jun; 7(1): 75–87.
73. Kamisawa T, Nakazawa T, Tazuma S, Zen Y, Tanaka A, Ohara H, et al. Clinical practice guidelines for IgG4-related sclerosing cholangitis. *J Hepatobiliary Pancreat Sci.* 2019 Jan;26(1):9-42. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jhbp.596>.
74. Karon A. AGA Clinical Practice Guidelines: Intra-gastric balloons in the management of obesity. MDedge.com. April 16, 2021.
75. <https://www.mdedge.com/internalmedicine/article/238757/obesity/aga-clinical-practice-guidelines-intra-gastric-balloons>
76. KDIGO 2020 Clinical Practice Guideline for Diabetes Management in Chronic Kidney Disease. (2020). *Kidney International*, 98(4), S1–S115. doi:10.1016/j.kint.2020.06.019
77. KDIGO 2021 Clinical Practice Guideline for the Management of Glomerular Diseases. *Kidney Int.* 2021 Oct;100(4S):S1-S276. doi: 10.1016/j.kint.2021.05.021.
78. Keswani RN, Crockett SD, Calderwood AH. AGA Clinical Practice Update on Strategies to Improve Quality of Screening and Surveillance Colonoscopy: Expert Review. *Gastroenterology.* 2021 Aug;161(2):701-11.
79. Kharbanda, K., Iyasere, O., Caskey, F. et al. Commentary on the NICE guideline on renal replacement therapy and conservative management. *BMC Nephrol* 22, 282 (2021). <https://doi.org/10.1186/s12882-021-02461-4>
80. Khomiak, A., Brunner, M., Kordes, M., Lindblad, S., Miksch, R. C., Öhlund, D., & Regel, I. (2020). Recent Discoveries of Diagnostic, Prognostic and Predictive Biomarkers for Pancreatic Cancer. *Cancers*, 12(11), 3234. doi:10.3390/cancers12113234
81. Knechtle, S. J., Morris, P. J., Marson, L. P. (2020). *Kidney Transplantation - Principles and Practice*, 8th Edition. doi:<https://doi.org/10.1016/C2016-0-01606-6>
82. Ko CW, Siddique SM, Patel A, et al. AGA Clinical Practice Guidelines on the Gastrointestinal Evaluation of Iron Deficiency Anemia. *Gastroenterology.* 2020 Sep;159(3):1085-1094. Available at: [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(20\)348472/fulltext?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32810434%2F](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(20)348472/fulltext?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32810434%2F)
77. Ko, Cynthia W. Crockett, Seth et al. AGA Clinical Practice Guidelines on the
83. Management of Mild-to-Moderate Ulcerative Colitis. *Gastroenterology*, Volume 156, Issue 3, 748 – 764. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2018.12.009>
84. Konstantinides SV and Meyer G. The 2019 ESC Guidelines on the Diagnosis and Management of Acute Pulmonary Embolism. *Eur Heart J.* 2019 Nov 1;40(42):3453-3455. <https://academic.oup.com/eurheartj/article/40/42/3453/5614478>
85. Kossmeier, M., & Heinze, G. (2018). Predicting future citation counts of scientific manuscripts submitted for publication: a cohort study in transplantology. *Transplant International.* doi:10.1111/tri.13292
86. Lamb CA, Kennedy NA, Raine T, et al. British Society of Gastroenterology consensus guidelines on the management of inflammatory bowel disease in adults. *Gut.* 2019 Sep 27. <https://gut.bmj.com/content/early/2019/09/27/gutjnl-2019-318484#DC1>.
87. Larkin PJ, Cherny NI, L Carpio D, et al. Diagnosis, Assessment and Management of Constipation in Advanced Cancer: ESMO Clinical Practice Guidelines. *Ann Oncol.* 2018 Jul <https://academic.oup.com/annonc/advance-article/doi/10.1093/annonc/mdy148/5046943>
88. Lim W, Le Gal G, Bates SM, et al. American Society of Hematology 2018 guidelines for management of venous thromboembolism: diagnosis of venous thromboembolism. *Blood*

89. <http://www.bloodadvances.org/content/2/22/3226?>
90. Loomba, Rohit et al. AGA Clinical Practice Update on Screening and Surveillance for Hepatocellular Carcinoma in Patients With Nonalcoholic Fatty Liver Disease: Expert Review. *Gastroenterology*, Volume 158, Issue 6, 1822 - 1830
91. Malyszko, J., Basak, G., Batko, K., Capasso, G., Capasso, A., Drozd- Sokolowska, J., ... Malyszko, J. (2020). Haematological disorders following kidney transplantation. *Nephrology Dialysis Transplantation*. doi:10.1093/ndt/gfaa219
92. Muniraj T, Day LW, Teigen LM, et al. AGA clinical practice guidelines on intragastric balloons in the management of obesity. *Gastroenterology*. 2021 Apr;160(5):1799-1808. PMID: 3832655. [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(21\)00477-7/fulltext](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(21)00477-7/fulltext)
93. Nalewajska, M., Marchelek-Mysłiwiec, M., Opara-Bajerowicz, M., Dziedziejko, V., & Pawlik, A. (2020). Connexins—Therapeutic Targets in Cancers. *International Journal of Molecular Sciences*, 21(23), 9119. doi:10.3390/ijms21239119
94. Nanchal R, Subramanian R, Karvellas CJ, et al. Guidelines for the management of adult acute and acute-on-chronic liver failure in the ICU: cardiovascular, endocrine, hematologic, pulmonary, and renal considerations. *Crit Care Med*. 2020Mar;48(3):e17391. https://journals.lww.com/ccmjjournal/FullText/2020/03000/Guidelines_for_the_Management_of_Adult_Acute_and.29.aspx
95. O’Leary, Jacqueline G. et al. AGA Clinical Practice Update: Coagulation in Cirrhosis. *Gastroenterology*, Volume 157, Issue 1, 34 - 43. <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2019.03.070>
96. Oakland K, Chadwick G, East JE, et al. Diagnosis and management of acute lower gastrointestinal bleeding: guidelines from the British Society of Gastroenterology. *Gut*. 2019 Feb
97. <https://gut.bmj.com/content/early/2019/02/21/gutjnl-2018-317807.long>.
98. Oniscu, G. C., Forsythe, J. L. R., & Pomfret, E. A. (Eds.). (2019). *Transplantation Surgery*. Springer Surgery Atlas Series. doi:10.1007/978-3-540-73796-4
99. Ortel TL, Neumann I, Ageno W, et al. American Society of Hematology 2020 guidelines for management of venous thromboembolism: treatment of deep vein thrombosis and pulmonary embolism. *Blood Adv*. 2020 Oct 13;4(19):4693-38. PMID: 33007077. <https://ashpublications.org/bloodadvances/article/4/19/4693/463998/American-Society-of-Hematology-2020-guidelines-for>
100. Parry NM. New guideline for testosterone treatment in men with ‘low T.’ *Medscape Medical News*. 2020 Jan <https://www.medscape.com/viewarticle/923449>
101. Pasquali R, Casanueva F, Haluzik M, et al. European Society of Endocrinology clinical practice guideline: endocrine work-up in obesity. *Eur J Endocrinol*. 2020 Jan;182(1):G1-G32.
102. Pass W. AGA Releases Iron-Deficiency Anemia Guideline. *Medscape Medical News*. WebMD Inc. August 26, 2020. <https://www.medscape.com/viewarticle/936357>
103. Petranovic Ovaricek P, Giovanella L, Carrio Gasset I, et al. The EANM practice guidelines for parathyroid imaging. *Eur J Nucl Med Mol Imaging*. 2021 Apr 10. <https://link.springer.com/article/10.1007%2Fs00259-021-05334-y>
104. Pisano M, Allievi N, Gurusamy K, et al. 2020 World Society of Emergency Surgery updated guidelines for the diagnosis and treatment of acute calculus cholecystitis. *World J Emerg Surg*. 2020 Nov 5;15(1):61. Available at: <https://wjeb.biomedcentral.com/articles/10.1186/s13017-020-00336-x>
105. Qaseem A, Horwitch CA, Vijan S, Etxeandia-Ikobaltzeta I, Kansagara D. Testosterone treatment in adult men with age-related low testosterone: a clinical guideline from the

- American College of Physicians. *Ann Intern Med.* 2020 Jan 7
106. Rubio-Tapia A, Murray JA. Updated guidelines by the European Society for the Study of Coeliac Disease [editorial]. *United European Gastroenterol J.* 2019 Jun;7(5):
  107. Sadowski DC, Camilleri M, Chey WD, Leontiadis GI, Marshall JK, Shaffer EA, et al. Canadian Association of Gastroenterology Clinical Practice Guideline on the Management of Bile Acid Diarrhea. *Clin Gastroenterol Hepatol.* 2020 Jan. 18 (1):24- 41.
  108. Schultz JK, Azhar N, Binda GA, et al. European Society of Coloproctology: guidelines for the management of diverticular disease of the colon. *Colorectal Dis.* 2020 Jul 7;10.1111/codi.15140. <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/codi.15140>
  109. Sekeres M, Guyatt G, Abel G, et al. American Society of Hematology 2020 guidelines for treating newly diagnosed acute myeloid leukemia in older adults. *Blood Adv.* 2020 Aug 11;4(15):3528-
  110. 3549. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7422124/>
  111. Shah MH, Goldner WS, Benson AB, et al. Neuroendocrine and Adrenal Tumors, Version 2.2021, NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology. *J Natl Compr Canc Netw.* 2021 Jul 28;19(7):839-
  112. <https://jncn.org/view/journals/jncn/19/7/article-p839.xml?ArticleBodyColorStyles=Full%20HTML>
  113. Shemies, R. S., Nagy, E., Younis, D., & Sheashaa, H. (2021). Renal replacement therapy for critically ill patients with COVID -19-associated acute kidney injury: A review of current knowledge. *Therapeutic Apheresis and Dialysis.* doi:10.1111/1744-9987.13723
  114. Singh, Siddharth et al. AGA Technical Review on the Management of Mild-to- Moderate Ulcerative Colitis
  115. Snook J, Bhala N, Beales ILP, et al. British Society of Gastroenterology guidelines for the management of iron deficiency anaemia in adults. *Gut.* 2021 Sep 8;gutjnl-2021-325210. <https://gut.bmj.com/content/early/2021/09/15/gutjnl-2021-325210>.
  116. Su G, Ko C, Bercik P, et al. AGA Clinical Practice Guidelines. Probiotics for Gastrointestinal Diseases. *Gastroenterology.* 2020 June. [https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085\(20\)34729-6/pdf?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32531291%2F](https://www.gastrojournal.org/article/S0016-5085(20)34729-6/pdf?referrer=https%3A%2F%2Fpubmed.ncbi.nlm.nih.gov%2F32531291%2F)
  117. Tarasconi A, Coccolini F, Biffl WL, et al. Perforated and bleeding peptic ulcer: WSES guidelines. *World J Emerg Surg.* Jan 2020; 15: 3. Available at <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6947898/>.
  118. Teoh, C. W., Gaudreault-Tremblay, M.-M., Blydt-Hansen, T. D., Goldberg, A., Arora, S., Feber, J., ... Hamiwka, L. (2020). Management of Pediatric Kidney Transplant Patients During the COVID-19 Pandemic: Guidance From the Canadian Society of Transplantation Pediatric Group. *Canadian Journal of Kidney Health and Disease,* 7, 205435812096784. doi:10.1177/2054358120967845
  119. Terlouw LG, Moelker A, Abrahamsen J, et al. European guidelines on chronic mesenteric ischaemia - joint United European Gastroenterology, European Association for Gastroenterology, Endoscopy and Nutrition, European Society of Gastrointestinal and Abdominal Radiology, Netherlands Association of Hepatogastroenterologists, Hellenic Society of Gastroenterology, Cardiovascular and Interventional Radiological Society of Europe, and Dutch Mesenteric Ischemia Study group clinical guidelines on the diagnosis and treatment of patients with chronic mesenteric ischaemia. *United European Gastroenterol J.* 2020 May;8(4):371-395. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2050640620916681>.
  120. The Occupational Burden of Nonmalignant Respiratory Diseases. An Official American

- Thoracic Society and European Respiratory Society Statement / American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine, 2019;Vol.119 (11): 1312-1334
121. The Transplantation Society, Transplant Infectious Diseases Section: COVID-
  122. 19 Guidance Focused Review: Diagnostic Testing - PCR and Serology. https://tts.org/index.php?option=com_content&view=article
  123. UK Guidelines on Pancreas and Islet Transplantation, 2019. Available from: <https://bts.org.uk/guidelines-standards/>
  124. Vasant DH, Paine PA, Black CJ, Houghton LA, Everitt HA, Corsetti M, et al. British Society of Gastroenterology guidelines on the management of irritable bowel syndrome. Gut. 2021 Jul;70(7):1214-40. <https://gut.bmj.com/content/70/7/1214.long>
  125. Wald A, Bharucha AE, Limketkai B, et al. ACG Clinical guidelines: management of benign anorectal disorders. Am J Gastroenterol. 2021 Oct 1;116(10):1987-2008. PMID: 34618700
  126. Weiss, M. J., Hornby, L., Foroutan, F., Belga, S., Bernier, S., Bhat, M.,
  127. ...Mah, A. Clinical Practice Guideline for Solid Organ Donation and Transplantation During the COVID-19 Pandemic. Transplantation Direct 2021;7: e755; doi: 10.1097/TXD.0000000000001199.
  128. Wiles, K., Chappell, L., Clark, K. et al. Clinical practice guideline on pregnancy and renal disease. BMC Nephrol 20, 401 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12882-019-1560-2>
  129. Witt DM, Nieuwlaat R, Clark NP, Ansell J, Holbrook A, Skov J, et al. American Society of Hematology 2018 guidelines for management of venous thromboembolism: optimal management of anticoagulation therapy. Blood Adv. 2018 Nov 27;2(22):3257-3291. Available at <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6258922>.
  130. Wright, M., Southcott, E., MacLaughlin, H. et al. Clinical practice guideline on undernutrition in chronic kidney disease. BMC Nephrol 20, 370 (2019). <https://doi.org/10.1186/s12882-019-1530-8>
  131. Yuen KCJ, Biller BMK, Radovick S, et al. The American Association of Clinical Endocrinologists and American College of Endocrinology Guidelines for Management of Growth Hormone Deficiency in Adults and Patients Transitioning from Pediatric to Adult Care. Endocr Pract. 2019 Nov;25(11):1191– 1232. <https://journals.aace.com/doi/10.4158/GL-2019-0405>
  132. Адаптована клінічна настанова : надання медичної допомоги дорослим хворим на негоспітальну пневмонію. // Національна академія медичних наук України, Київ, 2019.
  133. Бронхіальна астма. Хронічне обструктивне захворювання легень в світлі сучасних рекомендацій GINA (2017), SIGN 153 (2016), GOLD (2017), NICE (2010)
  134. / Фещенко Ю. І. // К.: ТОВ «Доктор–Медіа–Груп», 2018. — 220 с.
  135. Федоров, І.М. Скрипник та ін. ; за ред. проф. Л.В. Глушка. — К. : ВСВ
  136. «Медицина», 2019. — 680 с.
  137. Наказ №634 від 08.09.2014 «Про затвердження та впровадження медико- технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при саркоїдозі»
  138. Наказ №7 від 10.01.2005 «Про затвердження стандартів надання медичної допомоги за спеціальністю "Професійна патологія" в амбулаторно-поліклінічних закладах»
  139. Наказ МОЗ України № 157 від 26.01.2018, яким скасовується низка форм
  140. Наказ МОЗ України № 503 від 19.03.2018. «Про затвердження Порядку вибору лікаря, який надає первинну медичну допомогу, та форми декларації про вибір лікаря, який надає первинну медичну допомогу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-19032018--503-pro-zatverdzhennja-porjadku-viboru-likarja-jakij-nadae-pervinnu-medichnu-dopomogu-ta-formi->

- deklaracii-pro-vibir-likarja-jakij-nadae-pervinnu- medichnu-dopomogu?preview=1
141. Наказ МОЗ України №555 від 27.06.13р «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при хронічному обструктивному захворюванні легень»
  142. Наказ МОЗ України №868 від 08.10.13р «Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при бронхіальній астмі»
  143. Наказ МОЗ України від 04.01.2018 №13 "Про деякі питання застосування Україномовного варіанту Міжнародної класифікації первинної медичної допомоги (ICPC-2-E)" [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-04012018--13-pro-dejaki-pitannja-zastosuvannja-ukrainomovnogo-variantu-mizhnarodnoi-klasifikacii-pervinnoi-medichnoi-dopomogi>
  144. Наказ МОЗ України від 14.09.2021 № 1946 Про затвердження Уніфікованого клінічного протоколу первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги «Нецукровий діабет» <https://bit.ly/3nBN8CO>
  145. Наказ МОЗ України від 19.03.2018 № 504 "Про затвердження Порядку надання первинної медичної допомоги". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid19032018--504-pro-zatverdzhennja-porjadku-nadannja-pervinnoi-medichnoidopomogi>
  146. Наказ МОЗ України від 20.11.2020 № 2693 "Про внесення змін до протоколу «Надання медичної допомоги для лікування корона вірусної хвороби (COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-20112020--2693-pro-vnesennja-zmin-do-protokolu--nadannja-medichnoi-dopomogi-dlja-likuvannja--koronavirusnoi-hvorobi-covid-19
  147. Наказ МОЗ України від 28.03.2020 № 722«При організації надання медичної допомоги хворим на коронавірусну хворобу(COVID-19)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: moz.gov.ua/uploads/5/26472-standarti-medichnoi-dopomogi-pri-kovid.pdf
  148. Первинна медична допомога: посібник у 2 т. / Л.С. Бабинець, В.М. Ждан, Н.С. Михайловська та ін.; за ред. Л.С. Бабинець. – Львів: «Магнолія 2006», 2019. – Т. 1: Загальні положення, внутрішні хвороби у загальній лікарській практиці. – 580 с.
  149. Первинна медична допомога: посібник у 2 т. / Л.С. Бабинець, В.М. Ждан, Н.С. Михайловська та ін.; за ред. Л.С. Бабинець. – Львів: «Магнолія 2006», 2019. – Т. 2: Поліпрофільні питання у загальній лікарській практиці. – 424 с.
  150. Положення про інтернатуру, затвержене наказом МОЗ України №1254 від 22.06.2021, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 17 серпня 2021 року за № 1081/36703).
  151. Сучасні класифікації та стандарти лікування захворювань внутрішніх органів, невідкладні стани в терапії: 23-є видання, доповн і переробл / за ред. професора Мостового Ю.М.. – К.: Центр ДЗК, 2020. – 680 с.
  152. Ю. І. Фещенко, В. К. Гаврисюк, О. Я. Дзюблик, Ю. М. Мостовой, Т. О. Перцева, М. О. Полянська, А. І. Ячник, Л. О. Яшина. Адаптована клінічна настанова: хронічне обструктивне захворювання легень (частина 1) Укр. пульмонол. журнал. 2019, № 2, С. 5–18
  153. Ю. І. Фещенко, В. К. Гаврисюк, О. Я. Дзюблик, Ю. М. Мостовой, Т. О. Перцева, М. О. Полянська, А. І. Ячник, Л. О. Яшина. Адаптована клінічна настанова: хронічне обструктивне захворювання легень (частина 1) Укр. пульмонол. журнал. 2019, № 3, С. 5–2.